

Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling

Sammanfattning

Under 2017 har Europarådets parlamentariska församling (PACE) fortsatt att debattera migrations- och flyktingkrisen vid en rad tillfällen och ur ett flertal olika perspektiv. Sociala klyftor, mediefrågor samt mänskliga rättigheter och den demokratiska utvecklingen i Turkiet, Azerbajdzjan, Ungern, Vitryssland och Ukraina har tagits upp. Frågan om Rysslands annektering av Krim och utvecklingen i östra Ukraina har fortsatt att prägla församlingens debatter. Som en följd av församlingens beslut i april 2014 och i januari 2015 att temporärt dra in Rysslands rösträtt har Ryssland inte deltagit i församlingens verksamhet under de senaste två åren.

Vid sidan av det politiska arbetet i utskott och kammare har PACE:s verksamhet präglats av en förtroendekris. Församlingens ordförande avgick under året efter korruptionsanklagelser, och en oberoende korruptionsutredning tillsattes för att genomlys hela verksamheten. Utredningen väntas vara klar i april 2018.

Under året antog församlingen 55 resolutioner, 21 rekommendationer och 4 yttranden. Den svenska delegationen har deltagit aktivt i församlingens verksamhet genom bl.a. flera inlägg i debatterna.

Riksdagens delegation vid Europarådets parlamentariska församling överlämnar härmed redogörelsen för verksamheten inom den parlamentariska församlingen under 2017. Till redogörelsen bifogas en förteckning över de rekommendationer, resolutioner och yttranden som församlingen har antagit under perioden.

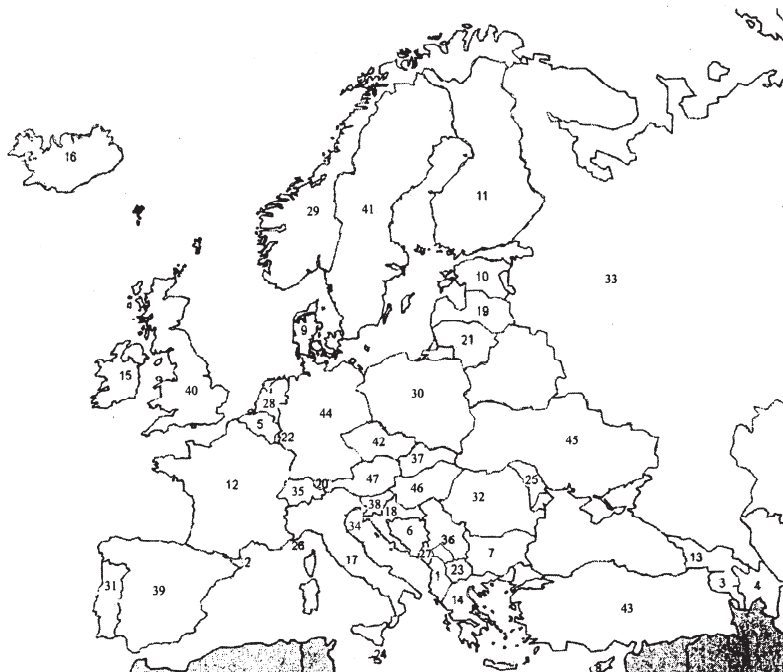
Stockholm den 13 mars 2018.

På delegationens vägnar,

Jonas Gunnarsson

Petra Sjöström

Europarådets medlemsländer 2017

1 Albanien, 2 Andorra, 3 Armenien, 4 Azerbajdzjan, 5 Belgien, 6 Bosnien och Hercegovina, 7 Bulgarien, 8 Cypern, 9 Danmark, 10 Estland, 11 Finland, 12 Frankrike, 13 Georgien, 14 Grekland, 15 Irland, 16 Island, 17 Italien, 18 Kroatien, 19 Lettland, 20 Liechtenstein, 21 Litauen, 22 Luxemburg, 23 Makedonien, 24 Malta, 25 Moldavien, 26 Monaco, 27 Montenegro, 28 Nederländerna, 29 Norge, 30 Polen, 31 Portugal, 32 Rumänien, 33 Ryssland, 34 San Marino, 35 Schweiz, 36 Serbien, 37 Slovakien, 38 Slovenien, 39 Spanien, 40 Storbritannien, 41 Sverige, 42 Tjeckien, 43 Turkiet, 44 Tyskland, 45 Ukraina, 46 Ungern, 47 Österrike.

Demokratipartner i församlingen: Marocko, Palestina och Kirgizistan.

Observatörer i församlingen: Israel, Kanada och Mexiko.

Observatörer i ministerkommittén: USA, Kanada, Mexiko, Japan och Heliga stolen.

Innehållsförteckning

Europarådets medlemsländer 2017	2
1 Europarådet och dess institutioner	5
1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter.....	5
1.1.1 Sammansättning	5
1.1.2 De partipolitiska grupperna.....	6
1.1.3 Församlingens externa relationer	6
1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén	7
1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen	7
1.2 Europakonventionen och Europadomstolen	8
1.2.1 EU och Europakonventionen	8
1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr.....	9
1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter.....	9
1.3 Venedigkommissionen	10
2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2017.....	11
2.1 Den svenska delegationens verksamhet 2017.....	12
2.2 Korruptionsanklagelser och misstroendeförklaring.....	13
2.3 Politiska frågor och demokratifrågor.....	14
2.3.1 Aktuell debatt: Situationen i Syrien och dess effekter på de omgivande länderna	14
2.3.2 Den humanitära krisen i Gaza	15
2.3.3 De demokratiska institutionernas funktion i Ukraina.....	16
2.3.4 Brådskande debatt: den alarmerande utvecklingen i Ungern: förslag på ny NGO-lag som begränsar det civila samhället och leder till en potentiell stängning av Centraleuropeiska	16
2.3.5 De demokratiska institutionernas funktion i Turkiet.....	17
2.3.6 Situationen i Vitryssland.....	18
2.4 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter.....	18
2.4.1 Gemensam debatt: mänskliga rättigheter i skiljedomsförfaranden och handelsöverenskommelser.....	18
2.4.2 Mänskliga rättigheter i norra Kaukasus: möjlig uppföljning på resolution 1738 (2010)?.....	19
2.4.3 Gemensam debatt: demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan.....	20
2.4.4 Brådskande debatt: Åtal och straff för brott mot mänskligheten eller till och med möjligt folkmord begått av Daesh.....	21
2.5 Sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling	21
2.5.1 Förstärkandet av social dialog som ett instrument för stabilitet och minskade sociala och ekonomiska ojämlikheter.	21
2.5.2 Bekämpa inkomstklyftor: sätt att främja social sammanhållning och ekonomisk utveckling	22
2.5.3 Turinprocessen: stärkandet av de sociala rättigheterna i Europa.....	23
2.6 Migrations- och flyktingfrågor	23
2.6.1 Skydd mot könsbaserat våld för kvinnor och flickor på flykt	23
2.6.2 Ett omfattande humanitärt och politiskt svar på migrations- och flyktingkrisen och det fortsatta inflödet till Europa.....	24

2.6.3 Migration som en möjlighet för europeisk utveckling	24
2.6.4 Integrering av flyktingar i tider av kritiskt tryck: att lära av den senaste tidens erfarenheter och exempel på bästa praxis	25
2.7 Kultur, vetenskap, utbildning och medier.....	25
2.7.1 Attacker mot journalister och mediefrihet i Europa	25
2.7.2 Gemensam debatt: Nätverksbaserade medier och motverkandet av cyberdiskriminering och näthat	26
2.7.3 Politiskt inflytande över oberoende medier och journalister	27
2.8 Jämställdhet och icke-diskriminering	27
2.8.1 Värmande av rättigheter för föräldrar och barn som tillhör religiösa minoriteter	27
2.8.2 Sätta stopp för sexuellt våld och trakasserier av kvinnor i det offentliga rummet.....	28
2.8.3 Den nya ukrainska lagen om utbildning: ett stort hinder för undervisning i nationella minoriteternas modersmål	29
2.8.4 Främjandet av mänskliga rättigheter för personer med intersexuella tillstånd och eliminering av diskriminering av personer med intersexuella tillstånd.....	29
2.9 Arbetsordning, immunitet och institutionella frågor	30
2.9.1 Rapport över byrån och den permanenta kommitténs arbete	30
2.9.2 Integritetsfrämjande styrelseformer för att tackla politisk korruption.....	31
2.9.3 Ungdomar mot korruption.....	31
2.10 Valobservation.....	32
2.11 Delegationens olika möten	32
2.11.1 Närmare nordisk-baltiskt samarbete.....	33
2.12 Europarådets kampanjer	33
2.12.1 Förhindrande av våld mot kvinnor.....	33
2.12.2 Kampanj för att stoppa sexuellt våld mot barn.....	34
2.12.3 Parlamentarisk allians mot hatspråk.....	34
2.13 Priser och utmärkelser	34
2.13.1 Europapriset	34
2.13.2 Václav Havel-priset.....	34
2.13.3 Associerad hedersmedlem.....	35
 <i>Bilagor</i>	
Den svenska delegationen 2017.....	36
Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2017	40
Gästtalare under sessionerna.....	44

1 Europarådet och dess institutioner

Europarådet har sedan det bildades 1949 varit en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam europeisk värdegrund baserad på krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Europarådets uppdrag är att åstadkomma ett nära och etablerat samarbete mellan medlemmarna, bl.a. genom att upprätta internationella konventioner och rekommendationer. Genom sina 219 konventioner är Europarådet en viktig normgivande institution inom europeisk politik.

Sverige var en av grundarna när Europarådets stadgar undertecknades av tio västeuropeiska stater i London den 5 maj 1949. Efter Berlinmurens fall har Europarådets medlemskrets mer än fördubblats. Vid årsskiftet 2015/16 hade Europarådet 47 medlemsländer. Samtliga europeiska länder utom Vitryssland, Kosovo och Vatikanstaten ingår. Stöd för och uppföljning av samhällsutvecklingen i Öst- och Centraleuropa är och har varit en viktig del av arbetet i den parlamentariska församlingen. Medlemskap i Europarådet bidrar till att stärka de rättsstatliga institutionerna och främjar säkerställandet av de mänskliga fri- och rättigheterna i medlemsländerna.

En majoritet av länderna inom Europarådet utgörs i dag av EU-medlemmar. Man eftersträvar kompletterande roller, och under senare år har samarbetet mellan Europarådet och EU intensifierats. Det finns nu konkreta samarbetsprojekt inom området för mänskliga rättigheter.

Europarådet arbetar på tre politiska nivåer med ett beslutande och verkställande organ (ministerkommittén), ett rådgivande och pådrivande organ (den parlamentariska församlingen) och ett organ för samarbete på lokal och regional nivå (Europarådets kongress för lokala och regionala organ, den s.k. kommunalkongressen).

1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter

1.1.1 Sammansättning

Den parlamentariska församlingen var den första i sitt slag i Europa. Ledamöterna utses av medlemsländernas parlament och ska vara medlemmar av dessa. Antalet representanter i de nationella delegationerna fastställs i förhållande till landets invånarantal. Enligt församlingens stadga bör det underrepresenterade könet företrädas i varje delegation i minst samma utsträckning som i det nationella parlamentet. Minst en person i delegationen ska tillhöra det underrepresenterade könet.

Församlingen har 324 medlemmar och lika många suppleanter. Dessutom deltar parlamentariker från Israel, Kanada och Mexiko som observatörer i församlingens arbete. Genom att ansöka om observatörsstatus anses landet ha

gjort ett politiskt åtagande att respektera och främja principerna om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet. Församlingen följer upp situationen för mänskliga rättigheter i observatörländerna som dock inte är formellt bundna att följa Europarådets normer och konventioner.

För att utveckla relationerna till fler länder i grannområdena införde församlingen 2010 en ny status, partner för demokrati. Med den statusen får landets delegation delta i församlingens sessioner och möten men inte i omröstningar. Marockos parlament och Palestinas nationella råd erhöll denna status 2011 och Kirgizistan 2014. Jordanien erhöll partnerstatus vid januarisessionen 2016.

Genom denna breddning av medlemskretsen har Europarådet fått en mer heterogen sammansättning, vilket ställer speciella krav när det gäller att upprätthålla värderingar och principer. Vikten av att säkerställa att Europarådets grundläggande värderingar, och därigenom dess trovärdighet, inte försvagas har stått alltmer i fokus under de senaste åren. Det betonas att det inte räcker med att ett land ingår en principiell överenskommelse att respektera de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Landet måste i praktisk tillämpning visa att lagstiftningen följs och att man lever upp till vad ett medlemskap innebär.

Akrediteringen av ledamöter till församlingen kan användas som ett instrument för att förmå medlemsländerna att fullfölja sina åtaganden. Enligt stadgan ska församlingen vid öppnandet av de årliga sessionerna kontrollera och ratificera medlemmarnas och suppleanternas akreditering. Den ryska delegationens akreditering ifrågasattes i april 2014 och därefter i januari 2015 som en följd av annekteringen av Krim. Under 2016 valde Ryssland att inte nominera en delegation till församlingen, vilket även upprepades för 2017.

1.1.2 De partipolitiska grupperna

Församlingen representerar nästan hela den partipolitiska skalan i medlemsländerna, något som bidrar till dess auktoritet. Under 2017 bildades en ny partigrupp, Fria demokrater (Free Democrats Group, FDG), i tillägg till de fem partigrupperingar som sedan tidigare är verksamma inom Europarådets parlamentariska församling: den socialistiska gruppen (SOC), det europeiska folkpartiet (EPP/CD), alliansen för Europas liberaler och demokrater (ALDE), europeiska konservativas grupp (EC) och den förenade europeiska vänstern (UEL). De två svenska ledamöterna från Sverigedemokraterna står tillsammans med ett trettiotal andra parlamentariker utanför dessa partigrupperingar.

1.1.3 Församlingens externa relationer

Församlingens externa relationer består av samverkan med Europeiska unionen (EU), Europaparlamentet, vissa utomeuropeiska länder genom deras status som observatör eller partner för demokrati samt med internationella organisationer.

Formellt har församlingen samarbetsavtal eller samverkansarrangemang med en lång rad organisationer: Organisationen för ekonomisk utveckling (OECD), Panafrikanska parlamentet, Europaparlamentet (EP), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Oberoende staters samväld (OSS), Interparlamentariska unionen (IPU) och Nordiska rådet. Församlingens politiska underutskott för externa relationer deltar årligen i FN:s generalförsamling.

1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén

Europarådets beslutsfattande organ är ministerkommittén som består av medlemsländernas utrikesministrar. Ministerkommittén sammanträder normalt en gång om året i denna sammansättning. Däremellan representeras länderna i det löpande arbetet av ambassadörerna i Strasbourg. Ordförandeskapet i ministerkommittén roterar halvårsvis från maj till november. I maj 2017 lämnade Cypern över till Tjeckien och i november tog Danmark över. Ministerkommittén och den parlamentariska församlingen samarbetar för att nå de gemensamma målen. Ordföranden i ministerkommittén, tillika utrikesministern i ordförandelandet, presenterar vid varje församlingssession en översikt över verksamheten i ministerkommittén och svarar på parlamentarikernas frågor.

Församlingens ambition är att stärka den parlamentariska dimensionen inom Europarådet för att bättre främja öppenhet, demokratisk legitimitet och ansvarsutkrävande i organisationen. De rekommendationer som församlingen antar riktas till medlemsstaternas regeringar, och ministerkommittén ska avge sitt svar inom sex månader.

Parlamentarikerna har möjlighet att ställa skriftliga frågor till ministerkommittén, och dessa ska besvaras skriftligt eller muntligt av kommitténs ordförande vid den efterkommande sessionen. Det händer dock att ministerkommittén på grund av formella regler som konsensusbeslut inte besvarar frågor från medlemmar i församlingen om t.ex. mänskliga rättigheter i vissa medlemsländer.

1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen

Sedan några år har debatten i församlingen alltmer kommit att handla om bristen på flera medlemsländers värnande av grundprinciperna demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Vissa länder har i både ord och handling visat att de inte delar de grundläggande värderingar som Europarådet står för. Detta har, menar kritiska röster, skadat organisationens trovärdighet som främsta företrädare och försvarare av mänskliga rättigheter.

Det anses vara ett allvarligt steg bakåt för Europarådet att länder som Ryssland, Ungern, Ukraina, Azerbajdzjan m.fl. fortsätter att åsidosätta de åtaganden som ett medlemskap innebär. Sedan 2016 tillkom ökad kritik mot Turkiets agerande i kuppörsökets efterdyningar som fortsätter att prägla situationen för

demokratiska och mänskliga rättigheter i landet. I diskussioner som förekommit under året har hörts röster som betonar vikten av att medlemsländer inte accepterar att auktoritära regimer utnyttjar sitt medlemskap för att legitimera brott mot mänskliga rättigheter. Samtidigt finns röster som arbetar för att inkludera och föra dialog – även med medlemmar som glidit ifrån i sitt upprätthållande av Europarådets kärnvärderingar. Skiljelinjen har blivit alltmer tydlig mellan de olika ståndpunkterna och är särskilt tydlig vid diskussionen om relationen till Ryssland. Sedan tillämpandet av sanktioner 2014 och 2015 har de valt att helt utebli från församlingens debatter. De har även meddelat att de håller inne sitt bidrag till organisationen och ska så göra om situationen inte förändras.

1.2 Europakonventionen och Europadomstolen

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den s.k. Europakonventionen, är Europarådets främsta rättesnöre. Europarådets 47 medlemmar, inklusive alla EU-medlemmar, har ratificerat konventionen. Den undertecknades 1950 och efterlevnaden av konventionen övervakas av Europadomstolen sedan 1959.

Europadomstolen har sitt säte i Strasbourg och består av 47 domare, en från varje medlemsland. Medlemsländernas regeringar nominerar tre kandidater till domare. Sedan 2014 säkerställer ett särskilt utskott i församlingen att samtliga kandidater lever upp till kraven som domare och avger en rekommendation om vem av de tre som är bäst lämpad. Därefter väljer församlingen domare. I församlingens riktlinjer anges att nomineringsförfarandet i medlemsstaterna bör vara öppet och att både män och kvinnor ska finnas representerade bland de tre kandidaterna. Kandidaterna ska ha gedigen erfarenhet inom området för mänskliga rättigheter. Helena Jäderblom är sedan 2012 svensk domare vid domstolen.

Hur församlingens medlemmar uppfyller sina åtaganden i förhållande till Europakonventionen och andra konventioner undersöks inom ramen för församlingens granskningsförfarande.

1.2.1 EU och Europakonventionen

I samband med att Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 fick EU en skyldighet att ansluta sig till Europakonventionen och därmed underkasta sig Europadomstolens jurisdiktion. Tanken är att det ska bli möjligt för enskilda och stater att klaga till Europadomstolen och få en prövning av om en åtgärd från EU:s institutioner eller organ strider mot Europakonventionen. Härigenom skulle också en mer enhetlig rättstillämpning mellan EU-rätten och Europakonventionen uppnås. EU och Europarådets medlemsstater har förhandlat fram en överenskommelse om ett avtalsutkast för anslutningen. EU-kommissionen begärde 2013 att EU-domstolen skulle pröva om utkastet var förenligt med EU-fördragen. EU-domstolen gav i ett utlåtande i december

2014 uttryck för att avtalsutkastet inte var fullt förenligt med fördragen. För närvarande har inget nytt anslutningsavtal utarbetats, men både parlamentet och kommissionen understryker behovet av EU-anslutning. Vägen framåt är alltfjämt osäker.

1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr

Rätten till liv är en mänsklig rättighet, och respekten för liv tillhör Europarådets grundläggande värderingar. Därför ställer Europarådet kategoriska krav på att dödsstraffet ska avskaffas, inte bara i Europa utan i hela världen. Ryssland är det enda medlemslandet som inte ratificerat tilläggsprotokoll nr 6 till Europakonventionen som förbjuder dödsstraff, men någon avrättning har inte ägt rum sedan 1996. Det är endast i Vitryssland, som inte är medlem i Europarådet, som dödsstraff fortfarande verkställs.

Förekomsten av dödsstraff i några observatörländer i Europarådet är föremål för bevakning av församlingen som konsekvent kritiserar USA och Japan. Europadagen mot dödsstraff infaller den 10 oktober varje år.

Den europeiska konventionen till förhindrande av tortyr och omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning trädde i kraft den 1 februari 1989. Konventionen bygger på artikel 3 i Europakonventionen och har ratificerats av samtliga medlemsstater. Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling (CPT) inrättades 1990 för att kontrollera behandlingen av frihetsberövade. Kommittén består av en representant för varje medlemsland. Medlemmarna är oberoende experter inom olika områden med anknytning till kommitténs uppgift. Församlingens nationella delegationer nominerar kandidater till CPT, men valet sker i ministerkommittén. Sveriges representant i CPT är rättspsykiatern Per Granström vars mandatperiod förnyades hösten 2017 och därmed sträcker sig fram till 2021.

1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter

I mandatet för Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter ingår att främja utbildning i och öka kunskapen om mänskliga rättigheter i Europarådets medlemsländer, identifiera eventuella brister i lagar och regler samt främja respekten för de mänskliga rättigheterna såsom de fastställts i Europarådets olika instrument. Kommissionären väljs av församlingen, och institutionen har sedan den inrättades 1999 åtnjutit stor respekt. Samarbete med institutioner utanför Europarådet är en viktig del i arbetet, särskilt vad gäller EU, UNHCR, FN:s flyktingkommissarie och OSSE. Mandatperioden är sex år och den nuvarande kommissionären, Nils Muižnieks från Lettland, tillträdde sin post 2012. Vid den andra delsessionen avgav Muižnieks sin årliga redogörelse inför församlingen. Han informerade om utvecklingen under det senaste året och utmaningar framöver. Muižnieks beskrev 2016 som en vändpunkt för mänskliga rättigheter i Europa bl.a. mot bakgrund av att ett ökande antal medlemsländer antagit lagstiftning som ansågs underminera asylrätten. Migration

och flyktingkrisen har därmed fortsatt att vara i fokus och då främst de mänskliga rättigheterna för skyddsbehövande. Kommissionären uttryckte särskild oro för den situation för mänskliga rättigheter som följt på kuppöversöket i Turkiet samt därtill utvecklingen i Polen, Azerbajdzjan, Ukraina och Ryssland. Antiterrorismaktioner liksom den förlängning som är närmast automatisk i vissa länder av undantagstillstånd beskrevs också som oroande i förhållande till skyddet för mänskliga rättigheter. Situationen för människorättsförsvare och journalister i ett flertal länder förklarades vara alarmerande.

1.3 Venedigkommissionen

Venedigkommissionen är ett oberoende expertorgan inom Europarådet som har funnits sedan Berlinmurens fall 1990. Arbetet är inriktat på konstitutionella och andra rättsliga frågor av särskild betydelse för demokratiutvecklingen i ett land. Venedigkommissionen bistår medlemsländer, och även andra stater, genom att bl.a. ta fram demokratiska författningar och erbjuda rådgivning i frågor om val, mänskliga rättigheter och oberoende domstolar. Församlingen har ett mycket nära samarbete med Venedigkommissionen, och representanter bjuds ofta in till utskottsmöten.

2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2017

Europarådets parlamentariska församling möttes under året i fyra delsessioner. Samtliga hölls i Strasbourg och ägde rum i januari, april, juni respektive oktober. Det ständiga utskottet, som beslutar på församlingens vägnar mellan delsessionerna, sammanträdde i mars i Madrid, i maj i Prag och i november i Köpenhamn. Delegationens ordförande, Jonas Gunnarsson (S), företräder delegationen vid dessa möten.

Under sessionerna och mötena i ständiga utskottet debatterade man utskottens rapporter, antog resolutioner och yttranden samt lämnade rekommendationer till ministerkommittén. Församlingens byrå, de politiska gruppledarnas samordningsgrupp och delegationsordförandena har en viktig roll när det gäller att dra upp riktlinjer för församlingens verksamhet. Platserna, som fördelas enligt ett särskilt kvotssystem, roterar mellan medlemsländerna. Ingen svensk ledamot var medlem i församlingens byrå under 2017.

Europarådet ska enligt artikel 1 i sin stadga, utöver att värna de mänskliga rättigheterna, behandla frågor också på de ekonomiska, sociala, kulturella, vetenskapliga, juridiska och administrativa områdena. Det ingår i Europarådets och därmed församlingens roll att fokusera på de mest utsatta samhällsgruppernas villkor och rättigheter. Bland dessa grupper märks äldre, sjuka, personer med funktionsnedsättning, barn, kvinnor, minoriteter, flyktingar, tvångsflyttade och offer för katastrofer.

Församlingens ordförande väljs av församlingen för en mandatperiod på ett år med möjlighet till omval en gång för ytterligare ett år. Spanjoren Pedro Agramunt nyvaldes till ordförande vid vintersessionen. Församlingen valde då också 20 vice ordförande. Ordförande Agramunt förklarades sakna byråns förtroende vid vårsessionen, och en regeländring som möjliggör misstroendeförklaring röstades fram av församlingen vid sommarsessionen. Ordförande Agramunt lämnade därefter uppdraget på egen begäran strax före höstsessionen vid vilken cypriotiska ledamoten Stella Kyriakides valdes till ny ordförande för församlingen.

Europarådets generalsekreterare väljs av församlingen efter förslag från ministerkommittén. Generalsekreterare Torbjörn Jagland omvaldes i juni 2014 för ytterligare en femårsperiod och har lett arbetet under 2017.

Det är ministerkommittén som beslutar i frågor om Europarådets samlade budget och sålunda också om församlingens resurser. Budgetfrågorna bereds i regelutskottet, och församlingen har rätt att yttra sig. Församlingens budget för 2017 omfattade 17 390 300 euro. Under 2015 beslutade Turkiet att ansenligt öka sitt bidrag till Europarådets ordinarie budget fr.o.m. den 1 januari 2016. Detta beslut återtogs strax efter höstsessionen 2017 då Turkiet meddelade att de kommer att återgå till tidigare bidragsnivå med omedelbar verkan.

2.1 Den svenska delegationens verksamhet 2017

En förteckning över den svenska delegationen som utsågs efter valet 2014 finns i bilaga 1 tillsammans med en förteckning över delegationens uppdrag och vilka utskott ledamöterna tillhör.

De svenska ledamöterna deltog under 2017 aktivt i församlingens olika verksamheter. Deltagandet vid sessionerna var högt. Ledamöterna deltog i flera debatter i plenum, signerade motioner och deklARATIONER, initierade och signerade ändringsförslag samt ställde frågor till ministerkommittén och till gästtalande stats- och regeringschefer m.fl. Delegationens ordförande eller vice ordförande deltog vid möten i det ständiga utskottet. Nedan i detta avsnitt följer en kort redogörelse för de svenska aktiviteter, vid var och en av de fyra delsessionerna under året, som inte är direkt kopplade till de rapporter som debatterats i kammaren eller till några av de andra tematiska områdena i detta kapitel.

Vid den första sessionen presenterade Eva-Lena Jansson (S) sin rapport om den humanitära krisen i Gaza. Under den fria debatten talade Kerstin Lundgren (C) för ALDE-gruppen med fråga till församlingen om auktoritära och populistiska krafterns fria framfart i vissa stater. Tobias Billström (M) riktade en fråga till Cyperns president om vilka de största hindren är för en återförening. Jonas Gunnarsson (S) initierade motionen om ”state of emergency and its limitations”, som har som mål att öka förståelsen för de gränser som ett undantagstillstånd har i förhållande till Europakonventionen. Motionen erhöll tillräckligt med stöd för att behandlas vidare. De nordisk-baltiska delegationerna undertecknade ett gemensamt brev som krävde en oberoende och transparent utredning av de allvarliga korruptionsanklagelser som framkommit.

Under den följande vårsessionen talade Kerstin Lundgren (C) för ALDE-gruppen under den fria debatten vid vilken hon djupt beklagade att tre höga företrädare för PACE besökt Syrien, något som man sett att Ryssland utnyttjat i egna syften. Även vid återrapporteringen från ministerkommittén talade Kerstin Lundgren (C) för ALDE-gruppen och ville veta hur ministerkommittén ser på de korruptionsanklagelser som framkommit och vilka åtgärder som kommer att vidtas. Tobias Billström (M) ställde frågan om hur utfallet i folkomröstningen i Turkiet kan komma att påverka återföreningen på Cypern. På svenskt initiativ lämnades ett brev från de nordisk-baltiska talmännen, med undantag för Finland, med krav på en extern oberoende utredning av korruptionsanklagelser mot ledamöter i PACE.

I samband med den tredje sessionen undertecknade ett flertal svenska ledamöter den skrivna deklARATION som, likt det nordisk-baltiska talmansbrevet, krävde en oberoende extern utredning mot bakgrund av korruptionsanklagelserna inom PACE, och församlingen godkände den oberoende kommission som föreslogs genomföra utredningen. Svenske justitie- och migrationsministern Morgan Johansson talade till församlingen. Jonas Gunnarsson (S) gratulerade den tyska delegationen till den nya lag som antagits och som tillåter samkänade äktenskap och uppmanade andra medlemsländer som ännu inte

godkänt detta att följa Tysklands exempel. Kerstin Lundgren (C) tackade å ALDE-gruppens vägnar ministerkommittén för att man finansierar den oberoende utredningen av korruptionsanklagelser mot PACE-ledamöter som nu startats. Hon bad också ministerkommittén redogöra för hur man tänker stärka rättsstaten i Turkiet.

Vid årets fjärde och sista session deltog ledamöterna huvudsakligen i utskott och debatt i kammaren. Carina Ohlsson (S) efterträdde Eva-Lena Jansson (S) i rollen som kontaktperson i riksdagen för församlingens nätverk Kvinnor befriade från våld. Sverige hade vid denna session även ansvar och ordförandeskap för det nordisk-baltiska mötet, vilket leddes av Carina Ohlsson (S) i egenskap av ställföreträdande ordförande vid denna session. Den s.k. Nicoletti-rapporten, som uppmanar till ett nytt toppmöte för Europarådet, diskuterades särskilt under denna session då rapporten bl.a. rekommenderar en harmonisering av regler för medlemsstaternas deltagande och representation i Europarådets två organ och även förordar reflektion över PACE:s roll och uppdrag.

De rapporter som lades fram för församlingen vid sessionerna och vid mötena i det ständiga utskottet hade förberetts och debatterats i fackutskotten eller i deras underutskott. Under 2017 antog församlingen 55 resolutioner, 21 rekommendationer och 4 yttranden. I bilaga 2 återfinns en lista över samtliga texter som antogs under året. I denna årsredogörelse kommenteras dock endast de rapporter vid vilka svenska ledamöter deltog i debatten. För en heltäckande bild av de frågor som församlingen behandlat under året hänvisas därför till bilaga 2.

2.2 Korruptionsanklagelser och misstroendeförklaring

Upprinnelsen till korruptionsfrågan var i början av året publicerade korruptionsanklagelser från European Stability Initiative (ESI) mot tidigare och nuvarande PACE-medlemmar. Dessa anklagelser diskuterades av byrån och föranledde debattinlägg i kammaren vid årets första session. Den nordisk-baltiska gruppen beslutade med anledning av anklagelserna att författa ett brev med krav på en oberoende, extern utredning samt en översyn av regelverket mot korruption och jäv samt dess implementering. Ett flertal ledamöter från församlingen lade vid samma session fram förslag till en deklARATION om integritet som undertecknades av ett stort antal ledamöter, varav flera svenska. I tillägg lade även PACE:s kommitté för regelefterlevnad fram en deklARATION med önskemål om att nuvarande regler och dess efterlevnad skulle utredas i samarbete med GRECO (CoE's Group of States against Corruption) samt att byrån skulle tillsätta en extern utredning. Mot bakgrund av detta sammantaget beslutade byrån vid vintersessionens sista dag att vidta följande tre åtgärder: 1) uppdatering av PACE:s uppförandekod; 2) inbjuda GRECO som rådgivare till kommittén för regelefterlevnad samt 3) att tillsätta en extern utredning för vilken PACE:s generalsekreterare gavs i uppdrag att utarbeta en uppdragsbeskrivning.

Inför vårsessionen lämnade de nordisk-baltiska talmännen över ett brev i vilket de hänvisade till brevet från de nordisk-baltiska delegationerna vid vintersessionen och framförde sitt stöd för en oberoende extern utredning. Brevet undertecknades av samtliga talmän utom den finska. Vid vårsessionen fastställde byrån den uppdragsbeskrivning som utarbetats för en extern utredning och bestluade även att såväl byråns medlemmar som nationella delegationer skulle få nominera kandidater för uppdraget. Vid samma session förklarade sig byrån sakna förtroende för ordförande Agramunt men konstaterade samtidigt att man inte kan avsätta en ordförande, varför byrån i stället framtog sittande ordförande möjligheten att företräda organisationen vid möten eller besök liksom arvode eller ersättning.

Vid sommarsessionen antogs en resolution om ändring av PACE:s procedurregler som innebär att ordföranden och vice ordförande i församlingen liksom ordföranden och vice ordföranden i utskotten kan avsättas efter en förtroendeomröstning i församlingen. Under sessionsveckan undertecknade sedan 158 ledamöter en motion om att hålla en sådan misstroendeomröstning mot presidenten. Vid sommarsessionen fastställde även församlingen byråns förslag på medlemmar i den kommission om tre jurister som ska utreda korrupsionsanklagelserna mot vissa ledamöter. I kommissionen ingår på förslag av den svenska delegationen den svenska juristen Elisabet Fura, som tidigare bland annat varit chefsJO.

Inför höstsessionen var misstroendeomröstningen planlagd att avhållas som första punkt. Så skedde emellertid aldrig då församlingens ordförande dagen före sessionen meddelade sin avgång. Korrupsionsutredningen kommer att presentera sin slutrapport i april 2018.

2.3 Politiska frågor och demokratifrågor

2.3.1 Aktuell debatt: Situationen i Syrien och dess effekter på de omgivande länderna

Ingen rapport

Debatten fokuserade på olika aspekter av konflikten och dess politiska och humanitära konsekvenser i form av dödsoffer, lidande, flyktingströmmar, terrorism och instabilitet i regionen. Många talare framhöll behovet av att göra ännu mer för att få slut på konflikten och lidandet.

Markus Wiechel (SD) framförde i debatten att han hoppades på att de moderata parterna och regeringen skulle kunna förhandla fram ett vapenstillestånd trots stora meningsskiljaktigheter. Han pekade på de förhandlingar som ägt rum i Astana och som ska fortsätta i Genève. Wiechel sade också att stormakter utanför Syrien ska ta sitt ansvar för att inte försämra konflikten och nämnde Turkiets roll i förhållande till kurdiska parter och till salafistiska grupper i Syrien. Wiechel betonade också konfliktens betydelse för flyktingvågen till Europa, dess konsekvenser för mottagande samhällen och behovet av att

nå fred för återuppbyggnad och repatriering samt att stödja närliggande länders flyktingmottagning.

2.3.2 Den humanitära krisen i Gaza

Rapport 14224, Resolution 2142

Rapporten beskriver den svåra humanitära situationen i Gaza där 43 procent av befolkningen är arbetslös och nästan 40 procent av befolkningen lever under fattigdomsgränsen, en situation som kräver en snabb lösning av det internationella samfundet och samtliga berörda parter. Rapporten ger den historiska kontexten för krisen i Gaza, gör en bedömning av den nuvarande humanitära situationen och föreslår några praktiska rekommendationer för att förbättra situationen. Upphävandet av blockaden av Gaza är en viktig förutsättning för att lösa den humanitära krisen som bör stödjas av det internationella samfundet. Det internationella samfundet bör se till att medicinska och sociala tjänster tillhandahålls Gazas befolkning och att en hållbar lösning hittas för vatten och energi. Från israelisk sida bör myndigheterna häva blockaden för att säkerställa att befolkningen i Gaza har tillgång till grundläggande och omistliga mänskliga rättigheter. De palestinska myndigheterna bör ta avstånd från och fördöma terrordåd mot Israel, bilda en effektiv och sammanhängande regering för att överbrygga de två territorierna samt förbereda en flerårig handlingsplan för palestinskt statsbyggande.

Eva-Lena Jansson (S), som var rapportör, beskrev i sitt anförande den humanitära situationen i Gaza och hur breda grupper led av en stor brist på bostäder, skolor, sanitet, arbete och försörjning. Gaza riskerar att bli obebodigt redan 2020 om situationen inte förbättras; ca 1,1 miljoner människor är beroende av humanitärt stöd. Kvinnor och flickor riskerar könsrelaterat våld och behöver särskilt skydd. En förutsättning för framsteg är dock lyftandet av blockaden så att förnödenheter och byggmaterial når de behövande och att Gaza kan återuppbyggas.

Lotta Johnsson Fornarve (V), som talade för UEL-gruppen, ansåg att rapporten väl tog upp den humanitära katastrof det innebar för 2 miljoner människor att leva i ett utomhusfängelse. Beroendet av humanitärt stöd är enormt och blockaden hindrar möjligheten att återuppbygga Gaza. Israel behöver skyndsamt lyfta blockaden och om inte det händer måste det internationella samfundet se till att det görs. Ship to Gaza är ett positivt försök att hjälpa befolkningen. Johnsson Fornarve tog också upp frågan om att riva illegala bosättningar, erkännandet av en palestinsk stat inom 1967 års gränser samt att Sverige erkänt staten Palestina.

Boriana Åberg (M) delade rapportörens syn på den alarmerande humanitära situationen i Gaza men inte rapportens slutsats som ställer krav på Israel medan det är Hamas som är ansvarig för krisen. Åberg menade att det inte går att lyfta blockaden så länge Hamas styr och beskjuter Israel med raketer. Bara Hamas maktfrånträde kan ge en fredlig utveckling.

Efter avslutad debatt antogs förslaget till resolution med stor majoritet.

2.3.3 De demokratiska institutionernas funktion i Ukraina

Rapport 14227, Resolution 2145

Rapporten välkomnar det ambitiösa reformprogram som införts av de ukrainska myndigheterna. Den erkänner att dessa reformer pågår i en utmanande miljö som en följd av den ryska aggressionen i östra Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim. Samtidigt som den ser kopplingen mellan Minskprocessen och ett antal reformer, framhåller rapporten att avsaknaden av framsteg i genomförandet av Minskavtalen inte bör användas som en ursäkt för att inte upprätthålla takten i, eller engagemanget för, genomförandet av de andra reformer som är nödvändiga för den demokratiska konsolideringen av landet. Stora framsteg har gjorts när det gäller att ändra den rättsliga ram som behövs för reformer. Det är nu viktigt att dessa lagändringar genomförs och att de leder till förändringar i beteende och praxis.

Tobias Billström (M) välkomnade rapporten och menade att vi nu måste visa vårt stöd för Ukrainas statsbyggande. Ukrainas territoriella integritet måste garanteras för att ge dess medborgare trygghet och säkerhet. Korruptionen måste förhindras genom snabba och genomgående reformer av rättssystemet och det politiska systemet. Billström uttryckte sitt stöd för landets reformer och i synnerhet det ukrainska parlamentets reformer. Territoriell integritet och reformer är likvärdigt viktiga för att uppnå stabilitet.

2.3.4 Brådskande debatt: den alarmerande utvecklingen i Ungern: förslag på ny NGO-lag som begränsar det civila samhället och leder till en potentiell stängning av Centraleuropeiska

Rapport 14298, Resolution 2162

Debatten ägde rum med anledning av situationen för enskilda organisationer i Ungern. Rapporten tar upp ett lagförslag som riskerar begränsa enskilda organisationers möjlighet att verka eftersom de framgent kommer att vara tvungna att redovisa vilken utländsk finansiering de erhåller. Rapporten konstaterar att öppenhet kring finansiering av enskilda organisationer är viktig men att antagandet om att organisationer med utländsk finansiering skulle agera för utländska intressen är oacceptabelt. Rapporten tar också upp den befarade stängningen av det Soros finansierade Open University i Budapest, vilket riskerar att bli en konsekvens av lagen.

Kerstin Lundgren (C) anförde att PACE vid flera tillfällen uttalat sig mot utvecklingen i Ungern och att det är nedslående att PACE ännu inte sett någon reaktion från de ungerska myndigheterna eller någon ansats att följa Venedigkommissionens rekommendationer. Tvärtom så backar Ungern nu från de värden som Europarådet är satt att garantera och bevaka efterlevnaden av.

2.3.5 De demokratiska institutionernas funktion i Turkiet

Rapport 14282, Resolution 2156

Rapporten behandlade situationen efter det misslyckade kuppförsoket den 15 juli 2016 och flera pågående terroristhot, där övervakningskommittén var bekymrad över genomförandet av undantagstillståndet, den storskaliga och oproportionerliga effekten av utfärdade dekret – inklusive massuppsägningar av offentliga tjänstemän, domare, åklagare och akademiker och stängning av medier och enskilda organisationer – liksom begränsning i tillgången till rättslig prövning. Övervakningskommittén uttryckte också oro över gripandet av parlamentariker och journalister, upprepade brott mot yttrandefriheten och mediefriheten och situationen i sydöstra Turkiet, vilket leder till en allvarlig försämring av de demokratiska institutionernas möjlighet att fungera. Kommittén uttryckte även oro över författningsändringar för att säkra ett president-system och hur folkomröstningen den 16 april 2017 skulle organiseras. Mot bakgrund av nämnda utveckling uppmanade övervakningskommittén Turkiet att vidta brådskande åtgärder (inklusive upphävandet av undantagstillståndet och frisläppandet av parlamentsledamöter och journalister) och föreslog att den parlamentariska församlingen skulle återuppta övervakningsförfarandet för att intensivt samarbeta med turkiska myndigheter och alla andra krafter i landet.

Lotta Johnsson Fornarve (V) påminde i sitt anförande om det kurdiska folket och den turkiska regeringens vägran att erkänna deras rättigheter, liksom arresteringen av deras ledare vilket starkt måste fördömas. Johnsson Fornarve påtalade även att folkomröstningen kritiserats för att inte ha genomförts på ett opartiskt och korrekt sätt och stödde förslaget om att PACE:s övervakning av Turkiet bör förstärkas.

Boriana Åberg (M) underströk i sitt anförande att PACE måste arbeta i en riktning där man verkar för att ge utrymme för dialog med Turkiet, det turkiska folket och den del av det civila samhället som inte stöder den nuvarande utvecklingen. PACE borde särskilt ta hänsyn till dem som är demokratiska valda och som arbetar för att säkerställa sina rättigheter genom att delta i politiska aktiviteter och för att få ett stopp på förföljelserna. Åberg ansåg det bör övervägas att återinföra övervakningsförfarandet.

Markus Wiechel (SD) pekade i sitt anförande på det nya klimatet av rädsla och hot som nu präglar Turkiet och hur oppositionella politiker och journalister fängslas och att inte ens grannländerna känner sig säkra det gäller Syrien såväl som Irak och Cypern.

Azadeh Rojhan Gustafsson (S) menade att det mot bakgrund av den senaste tidens negativa utveckling nu är nödvändigt att återuppta full övervakning av Turkiet eftersom det verkar vara det enda sättet att nå fram till det turkiska ledarskapet.

Listan med anmälda talare innehöll 80 namn varför man fick bryta efter ett trettiotal talare. 62 ändringar hade anmälts, huvudsakligen av turkiska delegater, varav de flesta inte fick stöd i kammaren. Vid omröstningen av resolu-

tionen om att återinföra övervakningsförfarandet (monitoring procedures) för Turkiet röstade förslaget igenom med stor majoritet.

2.3.6 Situationen i Vitryssland

Rapport 14333, Resolution 2172, Rekommendation 2107

Rapporten beklagar att den tidigare positiva utvecklingen mot ökad öppenhet och dialog mellan Vitryssland och PACE nu återigen var hotad efter vårens våld och trakasserier mot fredliga demonstrationer. I rapporten uppmanas de vitryska myndigheterna att respektera de grundläggande fri- och rättigheterna och rekommenderas ett antal åtgärder för att stärka rättssamhället, inklusive dödsstraffets avskaffande. Rapporten föreslår att PACE fortsätter dialogen med Vitryssland på hög nivå och intensifierar samtalet med det vitryska parlamentet och det civila samhället.

Boriana Åberg (M) pekade i sitt anförande särskilt på bristerna när det gäller våld mot utsatta grupper i Vitryssland, inte minst mot kvinnor och barn, där barnaga fortfarande är tillåtet. Diskriminering och våld mot hbtq-personer är också vanligt. Vitryssland måste göra mer för att gå mot ett mer demokratiskt samhälle och för att skydda mänskliga rättigheter.

2.4 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter

2.4.1 Gemensam debatt: mänskliga rättigheter i skiljedomsförfaranden och handelsöverenskommelser

Förenlighet av mänskliga rättigheter i ett investeringslands skiljedomsförfarande i internationella investeringskyddsavtal.

Rapport 14225, Resolution 2151

Den ”nya generationens” handelsöverenskommelser och påverkan på sociala rättigheter, hälsofrågor och hållbar utveckling.

Rapport 14219, Resolution 2152

Den första rapporten pekar på att tvistlösningsklausuler mellan investerare och stater (ISDS) i internationella investeringsavtal eller bilaterala investeringsavtal tillåter utländska investerare att stämma värdländerna inför privata skiljedomsstolar. ISDS har allvarliga konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen, demokrati och nationell suveränitet. Investeringsdomstolsystemet (ICS) som föreslagits av Europeiska kommissionen syftar till att korrigera bristerna i traditionella ISDS-mekanismer utan att lämna skyddet för utländska investerare enbart i händerna på värdländernas domstolar.

Den andra rapporten hävdar att handelsavtalen CETA mellan Europeiska unionen och Kanada och TTIP mellan Europeiska unionen och USA inte har förhandlats fram öppet och inte heller har undergått ordentlig offentlig och parlamentarisk kontroll. I betänkandet uppmanas förhandlarna att se till att po-

tentiella effekter bedöms korrekt och att avtalen inte låter företagens handelsintressen överskugga offentliga intressen, miljöskydd, livsmedelssäkerhet, folkhälsa och sociala rättigheter. Rapporten ger en rad rekommendationer till Europeiska unionens förhandlare om investeringsdomstolsväsendets bestämmelser, klimatpolitiska mål, internationell skatteflykt och skatteundandragande, normer för hälsa, livsmedelssäkerhet, miljöskydd och sociala rättigheter samt om reciprocitet vid bestämmelser om offentlig upphandling. Slutligen efterlyser rapporten ökad kontroll av de pågående förhandlingarna med deltagande av parlamentariker på både europeisk och nationell nivå.

Lotta Johnsson Fornarve (V) menade att både TTIP och CETA för med sig stora risker för jordbruk, miljö, offentliga tjänster och fackliga rättigheter och att vinnarna är storföretagen. Den starka kritiken är då förståelig. Hon anser att den mest kontroversiella delen finns i den investeringskyddsmekanism som ger företag möjlighet att stämma stater om lagar försämrar deras vinster och investeringar. Transparensen har varit begränsad och möjligheten att påverka avtalen är liten. Oron är stor kring livsmedelssäkerheten och att USA ofta har lägre krav än Europa. Frihandel är inte fel men den ska vara rättvis och hållbar.

2.4.2 Mänskliga rättigheter i norra Kaukasus: möjlig uppföljning på resolution 1738 (2010)?

Rapport 14083, Resolution 2157

I rapporten beklagar kommittén för rättsliga frågor och mänskliga rättigheter att de specifika rekommendationer till de behöriga ryska myndigheterna i resolution 1738 (2010) som antogs enhälligt med deltagande av den ryska delegationen, i stort sett inte genomförts. I Tjetjenien fortsätter myndigheterna att främja ett klimat som präglas av stark rädsla och av en personalisering av makten. Ledaren för republiken har utfärdat offentliga hot mot politiska motståndare och människorättsaktivister. Försämringen av kvinnors situation i Tjetjenien genom det strikta genomförandet av religiösa normer har fortsatt. Kommittén konstaterar således att situationen i norra Kaukasus för de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten fortfarande är en av de allvarligaste i hela Europarådsregionen. Systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter och straffriheten för förövarna kommer dessutom att ytterligare främja framväxten av extremism.

Kerstin Lundgren (C) som representant för ALDE-gruppen påpekade i sitt tal att Ryssland har ansvar för vad som händer i Tjetjenien men också att genomförandet av rekommendationerna försvåras av att Ryssland inte längre tar sitt ansvar i PACE och inte samarbetar kring frågan om vad som händer i Tjetjenien.

Flera svenska ledamöter hade begärt ändringar i resolutionen för att förstärka skrivningar kring övergreppen mot hbtq-personer liksom kring hedersrelaterade frågor. Ändringarna antogs av församlingen.

2.4.3 Gemensam debatt: demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan

*De demokratiska institutionernas funktion i Azerbajdzjan
Rapport 14403, Resolution: 2184*

Övervakningskommittén har i rapporten undersökt de demokratiska institutionernas funktion i Azerbajdzjan och utvärderat genomförandet av de rekommendationer som PACE beslutade om i juni 2015. Rekommendationerna gällde tillämpningen av principen om maktfördelning, rättsväsendets oberoende och det straffrättsliga systemets funktion. Rapporten fokuserar på människorättsituationen i landet, inklusive det civila samhällets funktion och respekt för de politiska friheterna, frågan om politiska fångar/samvetsfångar, mediefrihet och yttrandefrihet. Kommittén uppmanar i rapporten ett fullständigt fullföljande av domarna från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i enlighet med ministerrådets resolutioner och en granskning av fall och frisläppande av de politiska fångarna.

*Azerbajdzjans ordförandeskap i Europarådet: vilken uppföljning av respekten för mänskliga rättigheter?
Rapport 1439, Resolution 2185*

Rapporten uttrycker oro för situationen för mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan. Oron gäller bl.a. rapporterade åtal och frihetsberövanden av icke-statliga ledare, människorättsförsvarare och journalister inom ramen för deras yrkesutövande. Rapporten noterar att antalet samvetsfångar varierar kraftigt beroende på källor och uppmanar myndigheterna att granska sina ärenden och uppges korrekt statistik. Med tanke på det rådande klimatet och den restriktiva lagstiftningen för medier och icke-statliga aktörer uppmanas myndigheterna att anpassa sin lagstiftning till Europarådets normer och skapa en miljö som främjar medier och icke-statliga organisationer. Utskottet för mänskliga rättigheter fördömer i rapporten all form av tortyr som används av brottsbekämpande myndigheter och bristen på effektiva utredningar om användandet av tortyr i detta avseende. Även domstolarnas bristande självständighet och den godtyckliga tillämpningen av strafflagstiftningen påtalas med uppmaning om att fortsätta de reformer som redan inletts på detta område. De azerbajdzjanska myndigheterna uppmanas i rapporten att fullfölja domarna från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, inklusive domen i Ilgar Mammadov.

Lotta Johnsson Fornarve (V) talade för UEL-gruppen och lyfte bl.a. fram frågan om restriktioner för frivilligorganisationer och i synnerhet frågan om politiska fångar och tortyr och påminde om alla medlemsländers åtaganden vad gäller undertecknandet av Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter. Även frågan om pengatvätt och korruption lyftes i anförandet med krav på oberoende utredning och full öppenhet och samarbete med internationella organ i denna fråga.

2.4.4 Brådsåkande debatt: Åtal och straff för brott mot mänskligheten eller till och med möjligt folkmord begått av Daesh

Rapport 14402, Resolution 2190

Rapporten från utskottet för rättsliga frågor och mänskliga rättigheter redogör för slutsatsen att Daesh i Syrien och Irak har begått folkmordshandlingar mot de yazidiska, kristna och icke sunnimuslimska minoriteterna i avsikt att förstöra dessa grupper helt eller delvis, liksom andra brott mot internationell lag.

Varken Syrien eller Irak är part i Internationella brottmålsdomstolen (ICC), vars jurisdiktion omfattar dessa brott. FN:s säkerhetsråd har förhindrats från att hänvisa situationen i Syrien till ICC. Internationella åklagarmyndigheten har avböjt att inleda en utredning. Det finns för närvarande ingen internationell rättsmekanism som kan pröva Daesh. Det primära ansvaret för att åtala brott enligt internationell rätt ligger dock hos de nationella myndigheterna.

Rapporten menar att medlemmar i Europarådet och parlament med observatörsstatus eller partner för demokratistatus bör erkänna att folkmord begåtts av Daesh och vidta särskilda åtgärder för att förebygga och straffa dessa och andra brott enligt internationell rätt. Förenta nationerna bör inrätta lämpliga mekanismer för att undersöka allvarliga brott som begås i Irak och överväga att inrätta en särskild rättslig mekanism för att försöka ställa förövarna inför rätta. Utskottet föreslår i rapporten även praktiska rekommendationer till Syrien och Irak, den oberoende internationella undersökningskommissionen för Syrien och Iraks åklagare.

Markus Wiechel (SD) tackade rapportören och kommittén för det gedigna arbetet med att dokumentera de brott som begåtts av Daesh och lyfte därtill frågan om hemvändande Daeshkrigare och det problematiska i att dessa hemvändare erhåller sociala förmåner finansierade med skattemedel efter att ha deltagit i genomförandet av krigsbrott och potentiellt folkmord.

2.5 Sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling

2.5.1 Förstärkandet av social dialog som ett instrument för stabilitet och minskade sociala och ekonomiska ojämlikheter.

Rapport 14216, Resolution 2146

Rapporten påtalar att den sociala dialogen, som omfattar fackföreningar, arbetsgivarorganisationer och myndigheter, har påverkats negativt av ett antal trender som globalisering, nya anställningsformer, tryck på flexibla anställningsvillkor och en förändrad funktion av arbetskraftsmarknadens institutioner och parter. I vissa länder har restriktioner mot stridsåtgärder och kollektivförhandlingar införts i syfte att uppnå större ekonomisk stabilitet. Dock har fakta som samlats in av OECD och andra visat att länder med en stark social dialog kännetecknas av bättre ekonomiska resultat och en jämnare fördelning av inkomster. Rapporten menar att den parlamentariska församlingen

bör uppmana medlemsstaterna att stärka den sociala dialogen genom arbetslagstiftning och arbetsmarknadspolitik, att återupprätta kollektiva rättigheter där de har försvagats samt att endast tillämpa juridiska begränsningar för sådana rättigheter i strikt överensstämmelse med europeiska och internationella standarder. Medlemsstaterna bör också främja en jämförande bedömning av överensstämmelse med dessa standarder genom ILO:s övervakningssystem.

Niklas Karlsson (S) välkomnade rapporten och framhöll att globaliseringen lyft hundratal miljoner människor ur fattigdom men att det också finns förlo-rare. Sociala klyftor som växer leder inte sällan till oro och osäkerhet och väx-ande populism. Den stora utmaningen är att skapa inkluderande samhällen som bättre hanterar globaliseringens konsekvenser. Flera studier pekar på att social dialog och balanserad inkomstdistribution stöder en positiv ekonomisk utveckling – även i globaliseringens tidevarv. Karlsson menade att frihandel och fri rörlighet mycket väl kan kombineras med fria fackföreningar, och i slutändan är det den kombinationen som ger välbefinnande för alla.

2.5.2 Bekämpa inkomstklyftor: sätt att främja social sammanhållning och ekonomisk utveckling

Rapport 14287, Resolution 2158

Rapporten redogjorde för en bild av Europa där inkomstskillnaderna är på den högsta nivån sedan mitten av 1980-talet, och där den ekonomiska återhämtningen som observerats sedan 2010 ännu inte levererat inkluderande tillväxt. Den rikaste procenten av befolkningen har nu ansamlat mer tillgångar än resten av världen tillsammans. Rapporten menar att PACE snarast bör uttrycka sin oro över de effekter som betydande inkomstskillnader har på social sammanhållning, ekonomisk utveckling, tillväxt och hållbarhet och demokratiska institutioner och processer. Olika typer av politiska åtgärder krävs avseende sysselsättning och lönepolitik, skattepolitik och arbetsmarknadsinstitutioner, inte bara för att ändra nuvarande distributionsmönster utan också för att återställa balansen för underliggande institutioner och processer för beslutsfattande som för närvarande ger betydligt mer makt till dem som har tillgångar och inkomster.

Boriana Åberg (M) talade vid debatten och anförde att hon inte delade rapportens slutsatser. Sociala spänningar i ett samhälle orsakas inte av stora inkomstskillnader utan av att en del, som inte arbetar, gör det därför att det är mer lönsamt att ta del av bidragssystemet. Åberg menade därför att frågan inte löses genom kollektivavtal eftersom arbetslösa inte är en del av arbetsmarknaden och ökad progressiv skatt bara leder till att högutbildade flyttar utomlands.

2.5.3 Turinprocessen: stärkandet av de sociala rättigheterna i Europa

Rapport 14343 Resolution 2180, Rekommendation 2112

Rapporten menar att respekt för socioekonomiska rättigheter är en viktig förutsättning för att kunna åtnjuta civila och politiska rättigheter. I Europa minskar nu de sociala rättigheterna, vilket resulterar i fattigdom och ökande ojämlikhet. Rapporten uppmanar församlingen att påverka medlemsstaterna att fortsätta sina ansträngningar som inleddes under Turinprocessen för Europarådet och EU:s sociala pelare. Alla medlemsländer uppmanas att ratificera den europeiska sociala stadgan och att delta i kommande parlamentariska aktiviteter. Församlingen bör uppmana ministerkommittén att tillåta församlingen att övervaka genomförandet av Turinprotokollet.

Carina Ohlsson (S) tackade för en utmärkt rapport och underströk vikten av att tillvarata sociala rättigheter för att uppnå social integration.

2.6 Migrations- och flyktingfrågor

2.6.1 Skydd mot könsbaserat våld för kvinnor och flickor på flykt

Rapport 14284, Resolution 2159

Många av de kvinnor och flickor som kommit till Europa som flyktingar under de senaste åren har utsatts för könsrelaterat våld i form av tvång, sexuellt utnyttjande för överlevnad, sexuellt slaveri, tvångsprostitution, våld i hemmet, trakasserier eller utpressning. Under transit och vid ankomsten står de ofta inför samma typ av problem. Att skydda kvinnliga flyktingar från våld har dock inte ansetts vara en prioritering vid hanteringen av flyktingkrisen, och den övergripande jämställdhetsdimensionen har till stor del förbisetts. Rapporten uppmanar Europarådets medlemsstater att vidta konkreta åtgärder för att säkerställa skyddet av flyktingkvinnor från våld, t.ex. genom att tillhandahålla separata säkra sovutrymmen och väl upplysta badrum reserverade för kvinnor i transit- och mottagningsanläggningar, för att skapa säkra platser, garantera närvaro av ett tillräckligt antal kvinnlig säkerhetspersonal och socialarbetare, samt att informera om rättigheter och stödtjänster på ett språk som kvinnorna förstår.

Carina Ohlsson (S) framförde i sitt tal att skyddet för kvinnor och flickor på flykt måste bli en prioritering och ske i enlighet med Istanbulkonventionen, som borde ratificeras och verkställas omgående. Medlemsstaterna bör omgående vidta konkreta åtgärder för att skydda dessa kvinnor mot könsbaserat våld, inte minst då de ju kommit till våra länder för att få skydd mot våld.

2.6.2 Ett omfattande humanitärt och politiskt svar på migrations- och flyktingkrisen och det fortsatta inflödet till Europa

Rapport 14342, 14351 Resolution 2173, Rekommendation 2108

Rapporten tar upp det faktum att medlemsländerna inte lyckats samarbeta kring åtgärder för att lösa migrations- och flyktingkrisen trots att den fortfarande är en av de största utmaningarna för Europa just nu. Församlingen har redan antagit ett antal rekommendationer till medlemsländerna som bildar ett politiskt ramverk. Migration förväntas öka i framtiden och det är viktigt att respektera flyktingars och migranternas mänskliga rättigheter. Rapporten uppmanar medlemsländerna att erkänna migrationens betydelse när det gäller att motverka effekterna av den ”demografiska vintern” som annars hotar Europa. Medlemsländerna bör fortsätta sina ansträngningar att lösa sina konflikter kring ansvar och fördelning liksom att fördöma brott mot mänskliga rättigheter i migrationens spår. Internationell rätt måste avspeglas i nationell rätt i alla länder.

Carina Ohlsson (S) pekade i sitt anförande på att 65 miljoner människor i världen nu är på flykt och vilka utmaningar detta innebär både för att ta hand om dem på ett humanitärt och människovärdigt sätt men också hur världens länder nu måste samarbeta för att förebygga konflikter och bekämpa våld mot kvinnor och barn, klimatförändringar och fattigdom.

2.6.3 Migration som en möjlighet för europeisk utveckling

Rapport 14335, 14348 Resolution 2175, Rekommendation 2109

Rapporten pekar på konkreta exempel på hur invandrare bidragit till ökad ekonomisk tillväxt och nationellt välstånd. Rapporten uppmärksammar medlemsländerna på de positiva effekter som migration kan ha på Europas ekonomiska utveckling, i ljuset av att Europa går mot en ”demografisk vinter”, i stället för att i första hand lyfta fram problem, som annars är vanligt. Medlemsländerna uppmanas att samla in och analysera sina behov av arbetskraft med målet att utveckla framåtblickande migrationsstrategier. Riktade nationella program kring legalisering av papperslösa och att utveckla europeiska kvalifikationsstandarder inom olika yrken bör utvecklas för att underlätta erkännandet av migranternas kompetens.

Lotta Johnsson Fornarve (V), som talade å UEL-gruppens vägnar, pekade på invandring som en positiv kraft men som också kräver att man arbetar mot diskriminering och för en trygg tillvaro för de nyanlända. Det är också viktigt att samhället satsar på aktiva åtgärder för mottagande och integration av flyktingar och migranter och särskilda åtgärder för att tillvarata deras kompetens.

Carina Ohlsson (S) pekade på att asylprocesserna måste gå snabbare för att flyktingar lättare och snabbare ska kunna komma in i samhället. Flyktingar är en tillgång och det går att kombinera högt flyktingmottagande med ekonomisk tillväxt, vilket Sverige är ett bra exempel på.

2.6.4 Integrering av flyktingar i tider av kritiskt tryck: att lära av den senaste tidens erfarenheter och exempel på bästa praxis

Rapport 14329 och 14354, Resolution 2176

Rapporten pekar på problemet att solidariteten mellan de europeiska länderna och möjligheterna att tillfredsställa flyktingars och migranternas humanitära behov sviktar när trycket ökar. Krisen har påverkat allmänhetens inställning och ökat motviljan att ta emot ytterligare flyktingar. Samtidigt har många länder gjort stora ansträngningar för att välkomna flyktingar och börja integrera dem i samhället. Rapporten ger en rad exempel och lägger tonvikten vid god praxis för hur flyktingar kan engageras i värdsamhällets ekonomiska, sociala och kulturella liv. Detta bygger både på en förståelse för flyktingarnas situation och kulturella bakgrund men också på att värdsamhällets värderingar och livsstil respekteras.

Markus Wiechel (SD) menade i sitt inlägg att det stora antalet flyktingar är en stor belastning för de mottagande länderna som medför stora problem och nämnde Sverige, som tagit emot flest flyktingar under senare år, som ett sådant exempel. Europas länder måste dela på ansvaret men också arbeta mer för att förstärka FN:s kvotflyktingssystem och stödja människor på plats i stället för att de ska söka sig till andra länder av ekonomiska skäl.

2.7 Kultur, vetenskap, utbildning och medier

2.7.1 Attacker mot journalister och mediefrihet i Europa

Rapport 14229, Resolution 2141, Rekommendation 2097

Europarådets plattform för att främja skyddet av journalistik och journalisters säkerhet infördes i april 2015. Plattformens varningar och de statliga svar som framkommit ska användas för fördjupade analyser av allvarliga fall av angrepp på journalister och mediefrihet, särskilt när frekvensen av sådana attacker indikerar systemproblem i medlemsstaterna. Till exempel har 16 journalister avlidit genom våldsamma omständigheter i medlemsstaterna sedan januari 2015 och några av de allvarliga farhågor som redan uttryckts i resolution 2035 (2015) tål att upprepas igen. Trots de svårigheter och allvarliga utmaningar som Turkiet står inför i dag anser rapporten inte att författare, journalister och serietecknare frihetsberövas och åtalas. Undantagsregler som sanktionerar gripandet av författare och mediearbetare, liksom konfiskering av medieföretag och deras tillgångar, bör revideras. Rapporten anser också att ryska myndigheter bör respektera yttrandefrihet och mediefrihet även i områden som de facto kontrolleras utanför Rysslands territorium i strid med resolution A/RES/68/262 i FN:s generalförsamling.

Lotta Johnsson Fornarve (V) lämnade in ett skriftligt anförande då hon inte fick talartid. Hon framförde hur viktigt yttrande- och pressfrihet är för demokrati och mänskliga rättigheter samt för att en rättsstat ska fungera. Hon kriti-

serade händelserna i flera Europarådsländer och då främst situationen i Azerbajdzjan, Ryssland och Turkiet. Johnsson Fornarve uttryckte därtill kritik mot Turkiets stängning av medier och fängslande av journalister och att det drabbat kurdiska medier särskilt hårt då många kurdiska journalister har frihetsberövats på grund av oklara terroristanklagelser.

2.7.2 Gemensam debatt: Nätverksbaserade medier och motverkandet av cyberdiskriminering och näthat

Nätverksbaserade medier och journalistik: utmaningar och ansvarsutkrävande.

Rapport 14228, Resolution 2143

Motverkande av cyberdiskriminering och näthat.

Rapport 14217, Resolution 2144, Rekommendation 2098

Den första rapporten pekar på att nätverksbaserade medier har gjort det möjligt för den globala allmänheten att bli medveten om brott mot mänskliga rättigheter och mänskligt lidande på platser långt borta med liten uppmärksamhet i traditionella medier. Å andra sidan har internet också gjort det möjligt för starka kommersiella aktörer och politiska grupper att lansera samordnade kampanjer från ett stort antal användare av nätverksbaserad media. Fakta och tillförlitliga uppgifter är inte nödvändigtvis grunden i sådana kampanjer. Därför bör ett antal åtgärder vidtas av medlemsstaterna och andra intressenter.

Den andra rapporten fastställer att yttrandefrihet är grunden för våra demokratiska samhällen, och det är viktigt att bevara den på nätet liksom på andra håll. Detta faktum får dock inte leda oss att bagatellisera näthatet. Hatpropaganda, mobbning, trakasserier, hot och förföljelse är brott när de begås offline. Inverkan från dessa är lika allvarligt för mottagare och offer när de begås på nätet och kräver lika allvarliga och effektiva åtgärder. Ändå har åtgärder för att bekämpa sådana brott ofta misslyckats med att fånga de specifika egenskaperna hos onlinekommunikation och omfattningen av det näthat som riktar sig till människor på grund av deras kön, hudfärg, etnicitet, nationalitet, religion, migrationsstatus, sexuell läggning, könsidentitet, politisk eller annan åskådning, funktionshinder eller social ställning. Näthat är inte bara en privatsak: det är ett problem för samhället som helhet. Ingen ska tvingas ut ur samtalet genom näthat. Medlemsstaterna måste därför arbeta för att förbättra internationell standard och stärka både innehållet i och tillämpningen av den nationella lagstiftningen på detta område. De måste övertyga tjänsteleverantörer och andra mellanhänder på internet att arbeta hårdare för att förhindra och ta bort näthat. De måste investera hållbart och som ett brådskande ärende för att främja ansvarsfull användning av nätverksteknik och nätverksforum för att bygga samhällen utan näthat.

Lotta Johnsson Fornarve (V) talade för UEL-gruppen. Hon framförde, precis som rapporterna, att internet gett människor dramatiskt bättre möjligheter till kommunikation men att det också gett en bred plattform för att sprida falsk

information och att sprida kvinnohat, rasism, homofobi och transfobi. Många får lida av detta. Inte bara journalister utsätts utan även helt vanliga vuxna och skolbarn. Hon stöder rapportörernas rekommendationer om att stärka rättssystemet och utbildningssystemet och föreslår också inrättande av internetombudsmän som kan stödja offer som drabbats av näthat.

2.7.3 Politiskt inflytande över oberoende medier och journalister

Rapport 14339, Resolution 2179

Rapporten ger uttryck för en stark oro över de nya sätten att undergräva mediernas oberoende genom att hota och trakassera journalister, inte minst genom sociala medier. Nationella myndigheter uppmanas att vidta åtgärder inklusive genomförandet av ministerkommitténs rekommendation CM/Rec (2016) 4. Rapporten menar att ministerkommittén bör kräva ett starkare engagemang av medlemsländerna för att avhjälpa de allvarliga hoten mot mediernas frihet och främja skyddet av journalistik och säkerheten för journalister. Rådet bör också instruera de behöriga mellanstatliga organen att främja god praxis inom den offentliga administrationen av public service-medier, och genomföra en detaljerad studie av nationella lagar och praxis som ofta missbrukas för att kväva kritiska oberoende journalister och medier.

Lotta Johnsson Fornarve (V), som talade å UEL-gruppens vägnar, delade rapportens slutsats att yttrande- och informationsfrihet liksom mediernas frihet och oberoende är grundläggande förutsättningar för en demokrati. Det är därför djupt oroande att journalister och andra medieaktörer i ökande omfattning blir trakasserade och hotade.

2.8 Jämställdhet och icke-diskriminering

2.8.1 Värnande av rättigheter för föräldrar och barn som tillhör religiösa minoriteter

Rapport 14260, Resolution 2163

Rapporten konstaterar att Europas befolkning blir alltmer mångskiftande, vilket bl.a. återspeglas i antalet samfund med olika religiös inriktning. Men personer som tillhör religiösa minoriteter står inför en ökad risk för marginalisering eller omotiverade begränsningar i deras religionsfrihet. Fredlig samexistens mellan människor med olika religiös och etnisk tillhörighet kräver konsekvent tillämpning av de grundläggande rättigheterna i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Detta gäller i synnerhet rätten till åsikts-, samvets- och religionsfrihet och föräldrars rätt att ge sina barn en utbildning i enlighet med sin egen religiösa och filosofiska övertygelse, samtidigt som den grundläggande rätten för barn att få en utbildning som tar hänsyn till ett kritiskt och pluralistiskt synsätt tillgodoses. Rapporten menar att Euro-

parådets medlemsstater bör skydda dessa rättigheter genom att främja en rimlig anpassning till religiösa övertygelser, inom de gränser som fastställs genom lagstiftning och under förutsättning att det inte är skadligt för andras rättigheter. Medlemsstaterna borde förbjuda diskriminerande uttryck mellan majoritetens och minoriteters religiösa övertygelser, och se till att barn får undantas från obligatoriska religiösa utbildningsprogram som är i konflikt med deras moraliska eller religiösa övertygelse.

Lotta Johnsson Fornarve (V) talade för UEL-gruppen och menade i sitt anförande att det är viktigt att främja religiös neutralitet och jämlikhet. Kyrkors finansiering av grundskolor kan ge utrymme för religiös diskriminering. Medlemsstaterna borde se till att detta upphörde och att alla skolor välkomnar barn från olika trossamfund och att lärarna bygger sin undervisning på att jämföra religioner och värnar respekten för varandras olika trosövertygelser.

2.8.2 Sätta stopp för sexuellt våld och trakasserier av kvinnor i det offentliga rummet

Rapport 14337 och 14361, Resolution 2177

Rapporten har tillkommit som ett svar på händelserna i Köln under nyårsafton 2015 och pekar på ett universellt problem som ofta ignoreras trots att de flesta kvinnor någon gång upplevt detta. Rapporten vill uppmärksamma att sexuella trakasserier av kvinnor i det offentliga rummet starkt fördöms i Istanbulkonventionen. Syftet med rapporten är att öka medvetenheten om problemet och behovet av att bekämpa denna typ av våld. Rapporten understryker den positiva roll som män kan skapa i att förebygga våld liksom mediernas viktiga roll i att rapportera objektivt om problemet.

Niklas Karlsson (S) poängterade att våld mot och trakasserier av kvinnor undergräver jämställdhetssträvanden och att det därför är en viktig fråga för hela samhället eftersom förutsättning för skapandet av ett välfärdssamhälle är att kvinnor och män är jämställda.

Johan Nissinen (SD) pekade på hur de flesta av förövarna i Köln var från Nordafrika, Mellanöstern och Centralasien och att det finns en koppling mellan den omfattande invandringen under senare år och en ökande rädsla bland kvinnor i det offentliga rummet, och påminde om att Birger Jarls kvinnofridslag har aktualitet även i dag.

Boriana Åberg (M) menade att det finns en koppling mellan problemet och hur kvinnor värderas i olika kulturer och att vi måste bli bättre på att se till att alla omfattas av en icke-patriarkalisk syn på kvinnor för att lyckas med integrationen.

Jonas Gunnarsson (S) menade att det var fel att göra kopplingen mellan etnicitet och våld/trakasserier mot kvinnor. Detta är ett manligt problem som män måste lösa gemensamt, inte minst genom ansträngningar såsom kampanjen HeForShe.

Carina Ohlsson (S) pekade på att trakasserier och våld mot kvinnor förekommer överallt och att vi måste bryta länken mellan våld mot kvinnor och

maskulinitet. Våld mot kvinnor hör ihop med jämställdhet och måste främjas på olika sätt och i olika sammanhang.

2.8.3 Den nya ukrainska lagen om utbildning: ett stort hinder för undervisning i nationella minoriteternas modersmål

Rapport 14415, Resolution 2189

Rapporten menar att den nya ukrainska utbildningslagen inte skapar en lämplig balans mellan det officiella språket och de nationella minoritetsspråken i landet. Enligt rapporten bör tre principer styra överväganden inför den nya lagstiftningen: den första är att kunskap om statens officiella språk är en faktor för social sammanhållning och integration och att det är legitimt för stater att främja lärandet av det officiella språket; den andra är att språk är en väsentlig del av den individuella och kollektiva identiteten, och åtgärder för att främja det officiella språket måste gå hand i hand med åtgärder för att skydda och främja de nationella minoriteternas språk; den tredje är principen om icke-diskriminering.

Baserat på dessa principer och i syfte att upprätthålla social sammanhållning bör de ukrainska myndigheterna ompröva frågan om utbildning på minoritetsspråk.

Lotta Johnsson Fornarve (V) talade för UEL-gruppen och uttryckte förståelse för den stora oro som uppstått med anledning av Ukrainas nya utbildningsslag och konstaterade att Ukraina är ett multietniskt, flerspråkigt och flerkulturellt land där detta är en mycket känslig fråga. Johnsson Fornarve uttryckte besvikelse över att Venedigkommissionen inte har rådfrågats i god tid i en så viktig fråga med stora konsekvenser för det ukrainska samhället. Den nya utbildningslagen, i sin nuvarande form, begränsar väsentligt de etniska minoriteternas rättigheter. Det är därför nödvändigt att vänta på yttranden och rapporter från Europarådets expertorgan om huruvida den nya lagen överensstämmer med den europeiska stadgan för regionala språk eller minoritetsspråk.

2.8.4 Främjandet av mänskliga rättigheter för personer med intersexuella tillstånd och eliminering av diskriminering av personer med intersexuella tillstånd

Rapport 14404, Resolution 2191

Rapporten redogör för begreppet intersexuella som innebär personer födda med en könskaraktäristik som inte uteslutande är antingen manlig eller kvinnlig. Intersexuella drabbas av kränkningar och diskriminering i förhållande till sina mänskliga rättigheter på alla områden. Invasiv och irreversibel ”könsnormaliserande” operation och hormonella behandlingar utförs på barn med intersexuella tillstånd utan barnens fria och informerade samtycke och utförs även om det inte finns något medicinskt behov av sådan behandling. Rapport-

ten uppmanar medlemsstaterna att förbjuda sådana ingrepp och skjuta upp behandlingar som syftar till att ändra könsspecifika könsegenskaper tills barnen själva kan delta i beslutet. Hälso- och sjukvården bör vara tvärvetenskaplig, holistisk och patientcentrerad, och psykosocialt stöd bör göras tillgängligt för intersexuella och deras familjer. För att skydda rätten till privatliv bör födelsereregistreringssystem ge tillräcklig flexibilitet för att tillgodose intersexuellas behov. Medlemsländerna bör samla in mer data och genomföra ytterligare undersökningar av dessa frågor och överväga att bevilja ersättning till offer för tidigare behandlingar. Därtill rekommenderar rapporten medlemsländerna att se till att lagstiftningen mot diskriminering effektivt skyddar intersexuella och genomför kampanjer för att öka medvetenheten bland yrkesverksamma och allmänheten när det gäller intersexuellas situation och rättigheter.

Lotta Johnsson Fornarve (V) tackade för en utmärkt rapport om intersexuellas rättigheter, vilket är en viktig och känslig fråga och anförde att resolutionen antas vara den första i sitt slag i ett internationellt representativt organ i världen, dvs. ett stort och historiskt steg i rätt riktning när det gäller att stärka rättigheterna för intersexuella. Johnsson Fornarve hänvisade till Amnesty Internationals rapport som visar att det i vissa länder är vanligt att barn som är födda intersexuella är föremål för kirurgiska och/eller hormonella ingrepp som inte är medicinskt nödvändiga. I många fall är dessa ingrepp både irreversibla och traumatiserande. Den medicinska praxisen kan leda till allvarliga kränkningar av intersexuellas rättigheter, i synnerhet för barn och särskilt rätten till största möjliga hälsa, rätten till kroppslig integritet, rätten till fysiskt självbestämmande och rätten till privatliv.

2.9 Arbetsordning, immunitet och institutionella frågor

2.9.1 Rapport över byrån och den permanenta kommitténs arbete

Rapport 14345 samt tillägg 1 i dokument 14349

De två stora frågorna med anledning av rapporten handlade dels om hur Europarådets parlamentariska församlings byrå hanterat korruptionsanklagelserna där nu ett förslag till kommission lämnades till församlingen för godkännande, dels om det fortsatta förtroendet för ordförande Agramunt.

Församlingen fastställde byråns förslag till medlemmar i den kommission som ska utreda korruptionsanklagelserna mot vissa ledamöter. I kommissionen ingår den svenska juristen Elisabet Fura, som tidigare bl.a. varit chefsJO. De två övriga är den engelske domaren Sir Nicolas Batza och den franske domaren Jean-Louis Bruguière. Ministerkommittén har beslutat om finansiering av deras arbete ur Europarådets budget. Alla partigrupper har uttryckt stöd för den externa utredningen och byråns förslag till kommission. Rapporten redogjorde även för byråns beslut att frånta ordföranden Agramunt

alla rättigheter att företräda PACE efter en gemensam deklARATION i församlingen liksom att en rapportör utsetts för att föreslå ändringar i PACE:s regelverk för att göra det möjligt att genom misstroendevotum avsätta en ordförande.

Jonas Gunnarsson (S) anförde att rapporten tyvärr speglar den mycket besvärliga förtroendekris som PACE nu befinner sig i. Demokrati bygger på förtroende, och förhoppningen är att det kan återställas under denna session genom att ordföranden avgår. Det är positivt att nu korruptionsutredningen påbörjas och den svenska medlemmen i utredningskommissionen, Elisabet Fura, har den svenska delegationens fulla stöd.

Tobias Billström (M) underströk i sitt anförande att den viktigaste frågan för PACE just nu är bristande ledarskap och förtroendet för organisationen. Det är positivt att en utredning om korruptionsanklagelserna nu är på gång. Beträffande Agramunt har han allvarligt skadat PACE genom att vägra lyssna på församlingens enhälliga uppmaning att avgå. Billström uppmanade honom därför återigen att frivilligt avgå eftersom han inte längre har församlingens förtroende.

2.9.2 Integritetsfrämjande styrelseformer för att tackla politisk korruption

Rapport 14344 och 14352, Resolution 2170, Rekommendation 2105

Rapporten handlar om grundorsaker till korruption liksom öppenhet och ansvarsutkrävande för att främja en kultur av integritet inom samhällsstyrningen. Rapporten tar också upp ett antal exempel på hur korruption kan bekämpas och fyra fallstudier tas upp: Storbritannien, Ukraina, Nederländerna och Spanien. Rapporten lämnar också ett antal rekommendationer till medlemsländerna och observatörländer kring framgångsrika strategier och åtgärder.

Kerstin Lundgren (C) poängterade att bekämpning av politisk korruption är avgörande för medborgarnas förtroende och att man måste börja från toppen och underströk vikten av öppna system liksom journalisters och visseblåsares viktiga uppgift.

Niklas Karlsson (S) underströk att det inte kan finnas utrymme för korruption i ett demokratiskt samhälle. Förtroendevalda måste vara föredömen, och hela PACE:s värdegrund hotas av misstankarna om korruption. Det är viktigt att församlingens ledamöter lever upp till sina egna principer.

2.9.3 Ungdomar mot korruption

Rapport 14394, Resolution 2192

Ungdomar har en grundläggande roll att spela för att skapa en ny integritetskultur på alla nivåer i samhället, men de är också utsatta. Det är därför viktigt att utforma lämpliga strategier för att öka ungdomars medvetenhet och förståelse vad gäller korruption och att bygga upp den egna förmågan att stå emot.

Rapporten uppmanar de nationella myndigheterna att bl.a. stödja ungdomsorganisationernas initiativ mot korruption och upprätta nätverk för integrering av ungdomar; stärka utbildning mot korruption och bekämpa korruption i utbildningen; i samarbete med Europarådets plattform ETINED och dess nätverk, söka ungdomsinblandning i utarbetandet av etiska kartor och uppförandekoder för skol- och universitetspersonal och studenter; förbättra skyddet för visseblåsare. Rapporten föreslår även att de nationella myndigheterna i medlemsländerna kan införa ett system för utbildning och certifiering mot korruption för personer som bedriver offentlig service.

Dessutom uppmuntrar rapporten att frågor som rör korruption och integritet integreras i Europarådets skolor för politiska studier och i projekt som stöds av Europeiska ungdomsstiftelsen.

Johan Nissinen (SD) tackade för en utmärkt rapport och underströk vikten av beslutsamhet när det kommer till frågor om att bekämpa korruption. Nissinen lyfte särskilt rapportens förslag om antikorrupsionsseminarier för ungdomar och att antikorrupsion bör vara ett ämne i skolor och universitet. I tillägg lyfte Nissinen betydelsen av fria och dynamiska medier för att kunna upptäcka och rapportera om missförhållanden liksom öppenhet i offentlig förvaltning.

2.10 Valobservation

Valobservation är ett komplement till granskningen av att medlemsländernas åtaganden som medlemmar i Europarådet fullgörs. Den parlamentariska församlingen har under de senaste åren engagerat sig i ett stort antal valobservationsinsatser i framför allt Central- och Östeuropa, oftast i samarbete med OSSE och Europaparlamentet. Valobservation sker i olika delar av landet där parlamentariker på plats i vallokaler bl.a. observerar valtillfället, förseglingen av röstsedlarna och rösträkningen. Efter samtliga valobservationer skrivs en rapport med åtföljande resolution och ibland rekommendation, och votering sker i samband med delsessionerna eller i det ständiga utskottet.

Parlamentariker som valobservatörer bedöms vara av stor politisk betydelse. Den svenska delegationens medlemmar deltog för den parlamentariska församlingens räkning i följande valobservation under 2017:

- Armenien, parlamentsval den 2 april: Boriana Åberg (M).

2.11 Delegationens olika möten

Delegationen hade under året fyra delegationsmöten. Ett sedvanligt möte med den svenska delegationen till Europarådets kongress för lokala och regionala organ (CLRAE) ägde rum. I samband med sessionerna har delegationen haft gemensamma frukostmöten samt även möten med ambassadör Torbjörn Haak, vid vilka denne informerar om verksamheten i ministerkommittén. Vid sommarsessionen deltog även statsrådet Johansson vid mötet med ambassadör Haak och informerade då om sitt besök i Strasbourg med deltagande vid sessionen samt andra Europarådsrelaterade programpunkter.

Under året hade delegationen, eller delar av denna, i samband med sessionerna möten med nationella delegationer och representanter för olika organisationer, exempelvis med representanter för det kurdiska parlamentet i Irak anordnat av det turkiska demokratiska folkets parti (HDF) i samband med vår-sessionen samt i form av de nordisk-baltiska mötena. Under året hålls även PACE-relaterade möten i Stockholm på initiativ av ambassadörer och andra aktörer. Exempelvis höll delar av delegationen ett möte med Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, Nils Muižnieks, under dennes landsbesök till Sverige i oktober för att diskutera situationen för mänskliga rättigheter i Sverige.

2.11.1 Närmare nordisk-baltiskt samarbete

På norskt initiativ beslutades hösten 2015 att utöka samarbetet i den nordisk-baltiska kretsen inom ramen för församlingens verksamhet. Syftet var inte att eftersträva gemensamma positioner eftersom länderna, trots stor värdegemenskap, har olika uppfattningar i många frågor och eftersom det inte heller alltid råder samsyn i de nationella delegationerna. Däremot ansåg de nordisk-baltiska delegationerna att möten i kretsen är viktiga som en plattform för diskussioner om aktuella frågor på dagordningen samt för att undersöka var samarbete eventuellt kan vara relevant.

De frågor som i synnerhet varit föremål för diskussion i den nordisk-baltiska kretsen har varit korruptionsanklagelserna mot vilka den nordisk-baltiska kretsen agerat gemensamt med ett brev på delegationsnivå och senare på talmansnivå till organisationen. Korruptionsfrågan har varit den helt överskuggande frågan; andra viktiga frågor har varit situationen i Turkiet, Rysslands uteblivna deltagande i församlingen kopplat till budgetfrågan, det civila samhällets situation i Ungern och situationen för mänskliga rättigheter i norra Kaukasus.

Sverige stod värd för det fjärde mötet under året, i samband med höstsessionen, och Carina Ohlsson (S) ledde då mötet i egenskap av tillförordnad ordförande för delegationen.

2.12 Europarådets kampanjer

Inom ramen för Europarådets arbete pågår ett antal kampanjer inom olika områden. I den här sammanfattningen uppmärksammas de kampanjer där svenska delegationsmedlemmar har en aktiv roll.

2.12.1 Förhindrande av våld mot kvinnor

Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i hemmet, den s.k. Istanbulkonventionen, antogs i april 2011 och ratificerades i augusti 2014.

I församlingens nätverk Kvinnor befriade från våld, som arbetar för en tillämpning av konventionen, ingick under året Eva-Lena Jansson (S) som riksdagens kontaktperson fram till vintersessionen då Carina Ohlsson (S) övertog detta uppdrag.

2.12.2 Kampanj för att stoppa sexuellt våld mot barn

Europarådets kampanj för att stoppa sexuellt våld mot barn inleddes 2010 och avslutades i november 2015. Huvudmålen med kampanjen har varit att få Europarådets 47 medlemsländer att ansluta sig till den s.k. Lanzarotekonventionen om att skydda barn mot sexuellt utnyttjande och misshandel, samt att sprida kunskap om sexuellt våld mot barn. Trots att kampanjen avslutades 2015 beslutades att det nätverk av parlamentariker som drivit arbetet ska fortsätta sin verksamhet därefter beroende på tillgängliga medel. Carina Ohlsson (S) är riksdagens kontaktperson.

2.12.3 Parlamentarisk allians mot hatspråk

Den parlamentariska alliansen mot hatspråk lanserades i samband med vintersessionen 2015. Dess syfte är att som parlamentariskt kollektiv ta öppet och tydligt avstånd från alla former av hat, rasism och intolerans. Ansvarigt utskott är utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering, och riksdagens kontaktperson är Jonas Gunnarsson (S).

2.13 Priser och utmärkelser

2.13.1 Europapriset

Sedan 1955 har församlingen delat ut ett årligt pris till den europeiska stad, kommun eller region som på ett föredömligt sätt arbetat för att stärka Europasamarbetet. Priskommittén utgörs av kommittén för sociala frågor, hälsa och hållbarhet samt underutskott i församlingens miljö- och jordbruksutskott. Europapriset 2015 gick till staden Vara i Västergötlands kommun för dess europeiska engagemang. 2016 gick priset till den spanska staden Girona och 2017 till Lublin i Polen.

2.13.2 Václav Havel-priset

Församlingens pris för främjandet av mänskliga rättigheter som instiftades 2007 har sedan 2013 ersatts av Václav Havel-priset. Detta årliga pris delas ut av församlingen i samarbete med Václav Havel-biblioteket och Charta 77-stiftelsen. Prissumman är 60 000 euro och det är församlingens medlemmar som nominerar potentiella pristagare.

Vid den fjärde delsessionen 2017 delades priset ut för femte gången. Mottog priset gjorde Murat Arslan, före detta rapportör för den turkiska konstitutionella domstolen och ordförande för den nu upplösta föreningen för unionen

av domare och åklagare (YARSAV). Arslan är en stark förespråkare av domstolars oberoende och sitter fängslad i Turkiet sedan 2016.

2.13.3 Associerad hedersmedlem

Under 2017 tilldelades inte några tidigare svenska delegationsmedlemmar utmärkelsen Associerad hedersmedlem i församlingen. Senast så skedde var vid ceremonin den 25 januari 2016 då tidigare ordföranden i den svenska delegationen, Marietta de Pourbaix-Lundin (M), och f.d. vice ordföranden Björn von Sydow (S) tilldelades utmärkelsen.

BILAGA 1**Den svenska delegationen 2017**

Den svenska delegationen består av sex ordinarie ledamöter och sex suppleanter. Samtliga tolv ledamöter deltar aktivt i församlingen och dess organ. Sverige har dock endast sex röster vid voteringar i plenum. Efter riksdagsvalet i september 2014 valdes en ny delegation av riksdagen den 25 oktober 2014. Den 5 november höll delegationen ett konstituerande möte, där presidiet valdes. Den 27 januari 2015 ersatte Olof Lavesson (M) Hillevi Engström (M) som ordinarie ledamot i delegationen. Den 9 december ersatte Azadeh Rojhan Gustafsson (S) Monica Haider (S) som suppleant och den 10 december ersatte Tobias Billström (M) Olof Lavesson (M) som ordinarie ledamot. Den 18 april 2016 ersatte Johan Nissinen (SD) Julia Kronlid (SD) medan Markus Wiechel (SD) ersatte Johan Nissinen som suppleant. Boriana Åberg och Annicka Engblom valdes in den 30 mars 2017. Boriana Åberg ersatte Tina Ghasemi och Annicka Engblom ersatte Boriana Åberg. Tobias Billström (M) avsade sig uppdraget som ordinarie ledamot den 17 november 2017 och ersattes samma datum av Michael Svensson (M).

Ordinarie ledamöter

Jonas Gunnarsson (S), ordförande
Boriana Åberg (M)
Carina Ohlsson (S)
Michael Svensson (M)
Niklas Karlsson (S)
Johan Nissinen (SD)

Suppleanter

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)
Annicka Engblom (M)
Eva-Lena Jansson (S)
Kerstin Lundgren (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Markus Wiechel (SD)

Svenska rapportörskap under 2017

Kerstin Lundgren

Granskningsförfarande för Georgien (medrapportör) Pågående

Eva-Lena Jansson

Den humanitära krisen i Gaza Avslutad

Jonas Gunnarsson

Församlingens talesperson för hbtq-frågor Pågående

Representation i församlingens byrå, utskott och underutskott under 2017

Förteckningen beskriver situationen den 31 december 2017. Suppleanter inom parentes.

Byrån: Ingen svensk representant

Ständiga utskottet (består av delegationsordförande och ev. utskottsordförande): Jonas Gunnarsson

Utskottet för politiska frågor och demokrati:

Niklas Karlsson (Jonas Gunnarsson)

Boriana Åberg (Kerstin Lundgren)

Underutskottet för Mellanöstern och Arabvärlden: Kerstin Lundgren (Boriana Åberg)

Underutskottet för externa relationer: Jonas Gunnarsson (Boriana Åberg)

Underutskottet för relationer med OECD och EBRD: Niklas Karlsson (Jonas Gunnarsson)

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter:

Azadeh Rojhan Gustafsson (Jonas Gunnarsson)

Kerstin Lundgren (Boriana Åberg)

Underutskottet för mänskliga rättigheter: Azadeh Rojhan Gustafsson (Jonas Gunnarsson)

Underutskottet för brottslighet och bekämpning av terrorism: Boriana Åberg

Underutskottet för rättsstatens principer: Jonas Gunnarsson (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Underutskottet för verkställande av domslut från Europadomstolen för mänskliga rättigheter: Jonas Gunnarsson (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Utskottet för sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling:

Carina Ohlsson (Eva-Lena Jansson)

Markus Wiechel (Annicka Engblom)

Underutskottet för den europeiska sociala stadgan: Carina Ohlsson
(Eva-Lena Jansson)

Underutskottet för folkhälsa och hållbar utveckling: Michael Svensson
(Annicka Engblom)

Underutskottet för barn: Carina Ohlsson

Underutskottet för Europapriset: Carina Ohlsson

Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer:

Eva-Lena Jansson (Carina Ohlsson)

Michael Svensson (Markus Wiechel)

Underutskottet för integration: Michael Svensson (Eva-Lena Jansson)

Underutskottet för samarbete med icke-europeiska länder och ursprungs- och
transitländer: Ingen svensk representant

Underutskottet för barn och unga till flyktingar och migranter: Ingen svensk
representant

Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier:

Lotta Johnsson Fornarve (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Johan Nissinen

Underutskottet för kulturell mångfald och kulturarv: Ingen svensk
representant

Underutskottet för medier och informationssamhället: Lotta Johnsson
Fornarve (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Underutskottet för utbildning, ungdomar och sport: Johan Nissinen

Utskottet för jämställdhet och icke-diskriminering:

Jonas Gunnarsson (Johan Nissinen)

Annicka Engblom

Underutskottet för minoriteters rättigheter: Lotta Johnsson Fornarve (Annicka
Engblom)

Underutskottet för jämställdhet mellan könen: Jonas Gunnarsson

Underutskottet för funktionshinder och inkludering: Ingen svensk representant

Utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden:

Jonas Gunnarsson

Kerstin Lundgren

Azadeh Rojhan Gustafsson

Utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor:

Ingen svensk representant

Utskottet för val av domare till Europadomstolen:

Ingen svensk representant

Nätverk:

Stoppa sexuellt våld mot barn: Carina Ohlsson

Kvinnor fria från våld: Eva-Lena Jansson (t.o.m. okt.), Carina Ohlson (fr. okt.)

Inget hat parlamentarisk allians: Jonas Gunnarsson

BILAGA 2

Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2017

Resolutioner

- 2141 Attacker mot journalister och mediefrihet i Europa.
- 2142 Den humanitära krisen i Gaza.
- 2143 Nätverksbaserad media och journalistik: utmaningar och ansvarsutkrävande.
- 2144 Motverkande av cyberdiskriminering och näthat.
- 2145 De demokratiska institutionernas funktion i Ukraina.
- 2146 Förstärkandet av social dialog som ett instrument för stabilitet och minskade sociala och ekonomiska ojämlikheter.
- 2147 Behov av att reformera de europeiska migrationsriktlinjerna.
- 2148 Ifrågasättande på förfaringsmässiga grunder av icke-godkända meriter för deltagarna i den slovakiska delegationen.
- 2149 Framsteg gällande församlingens övervakningsförfarande (september 2015–december 2016) och den periodiska granskningen av hur Österrike, Tjeckien, Danmark, Finland, Frankrike och Tyskland lever upp till sina förpliktelser.
- 2150 Situationen i Libanon och utmaningar för den regionala stabiliteten och säkerheten i Europa.
- 2151 Förenlighet av mänskliga rättigheter i ett investeringslands skiljedomsförfarande i internationella investeringsskyddsavtal
- 2152 Den ”nya generationens” handelsöverenskommelser och påverkan på sociala rättigheter, hälsofrågor och hållbar utveckling.
- 2153 Främjande av inkludering av romer och resande.
- 2154 Säkerställande av tillgång till advokater för intagna.
- 2155 Politiska rättigheter för personer med funktionsnedsättning: en demokratifråga.
- 2156 De demokratiska institutionernas funktion i Turkiet.
- 2157 Mänskliga rättigheter i norra Kaukasus: möjlig uppföljning på resolution 1738 (2010)?
- 2158 Bekämpa inkomstklyftor: sätt att främja social sammanhållning och ekonomisk utveckling.
- 2159 Skydd mot könsbaserat våld för kvinnor och flickor på flykt.

- 2160 Europarådets kommitté mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) 25 år: insatser och förbättringsområden.
- 2161 Utnyttjande och överanvändning av Interpolsystemet: behovet av strängare rättsliga skyddsåtgärder.
- 2162 Alarmerande utveckling i Ungern: förslag på ny NGO-lag som begränsar det civila samhället och leder till en potentiell stängning av Centraleuropeiska universitetet.
- 2163 Värnande av rättigheter för föräldrar och barn som tillhör religiösa minoriteter.
- 2164 Möjligheter till finansiering av krishantering vid uppkomna flyktingsituationer.
- 2165 Utgifter för den parlamentariska församlingen för tvåårsperioden 2018–2019.
- 2166 Den politiska övergången i Tunisien.
- 2167 Arbetsrättigheter för hushållsarbetare, särskilt kvinnor, i Europa.
- 2168 Mänskliga rättigheter för äldre och tillhandahållande av en tillräcklig hög grad av vård.
- 2169 Erkännande och genomförande av principen om ansvarsskyldighet i den parlamentariska församlingen.
- 2170 Integritetsfrämjande styrelseformer för att tackla politisk korruption.
- 2171 Parlamentarisk granskning av korruption: parlamentariskt samarbete med undersökningsmedierna.
- 2172 Situationen i Vitryssland.
- 2173 Ett omfattande humanitärt och politiskt svar på migrations- och flyktingkrisen och det fortsatta inflödet till Europa.
- 2174 Konsekvenserna för mänskliga rättigheter av det europeiska svaret på transitmigration över Medelhavet.
- 2175 Migration som en möjlighet för europeisk utveckling.
- 2176 Integrering av flyktingar i allvarligt pressade tider: att lära av den senaste tidens erfarenheter och exempel på bästa praxis.
- 2177 Sätta stopp för sexuellt våld och trakasserier av kvinnor i det offentliga rummet.
- 2178 Tillämpning av domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- 2179 Politiskt inflytande över oberoende medier och journalister.
- 2180 Turinprocessen: stärkandet av de sociala rättigheterna i Europa.
- 2181 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) 2016–2017.

- 2182 Uppföljning av resolution 1903 (2012): att främja och stärka möjligheterna till insyn, ansvarsutkrävande och integritet för ledamöterna i den parlamentariska församlingen.
- 2183 Utvärdering av partnerskapet för demokrati avseende Jordaniens parlament.
- 2184 De demokratiska institutionernas funktion i Azerbajdzjan.
- 2185 Azerbajdzjans ordförandeskap i Europarådet: vilken uppföljning av respekten för mänskliga rättigheter?
- 2186 Uppmaning om ett Europarådstoppmöte för att ånyo bekräfta europeisk enighet och för att försvara och främja demokratisk säkerhet i Europa.
- 2187 Venedigkommissionens rättsstatschecklista.
- 2188 Nya hot mot rättsstaten i Europarådets medlemsstater: utvalda exempel.
- 2189 Den nya ukrainska lagen om utbildning: ett stort hinder för undervisning i nationella minoriteternas modersmål.
- 2190 Åtal och straff för brott mot mänskligheten eller till och med möjligt folkmord begått av Daesh.
- 2191 Främjande av mänskliga rättigheter för personer med intersexuella tillstånd och eliminering av diskriminering av personer med intersexuella tillstånd.
- 2192 Ungdomar mot korruption.
- 2193 Europarådets relation till Kazakstan.
- 2194 Gränsöverskridande föräldraansvarskonflikter.
- 2195 Barnvänlig åldersbedömning för ensamkommande barn.

Rekommendationer

- 2097 Attacker mot journalister och mediefrihet i Europa.
- 2098 Motverkande av cyberdiskriminering och näthat.
- 2099 Mänskliga rättigheter i norra Kaukasus: vad ledde fram till resolution 1738 (2010)?
- 2100 Europarådets kommitté mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) 25 år: insatser och förbättringsområden.
- 2101 Värmande om rättigheter för föräldrar och barn som tillhör religiösa minoriteter.
- 2102 Teknisk konvergens, artificiell intelligens och mänskliga rättigheter.
- 2103 Den politiska övergången i Tunisien.

- 2104 Mänskliga rättigheter för äldre och tillhandahållande av en tillräcklig hög grad av vård.
- 2105 Integritetsfrämjande styrelseformer för att tackla politisk korruption.
- 2106 Parlamentarisk granskning av korruption: parlamentariskt samarbete med undersökningsmedier.
- 2107 Situationen i Vitryssland.
- 2108 Ett omfattande humanitärt och politiskt svar på migrations- och flyktingkrisen och de fortsatta inflödena till Europa.
- 2109 Migration som en möjlighet för europeisk utveckling.
- 2110 Tillämpning av domar från Europadomstolen för mänskliga rättigheter.
- 2111 Politiskt inflytande över oberoende medier och journalister.
- 2112 Turinprocessen: stärkandet av de sociala rättigheterna i Europa.
- 2113 Uppmaning om ett Europarådstoppmöte för att ånyo bekräfta europeisk enighet och för att försvara och främja demokratisk säkerhet i Europa.
- 2114 Försvar av Europarådets regelverk: att bevara 65 års framgångsrikt mellanstatligt samarbete.
- 2115 Användning av ny genteknik på människor.
- 2116 Främjande av mänskliga rättigheter för personer med intersexuella tillstånd och eliminering av diskriminering av personer med intersexuella tillstånd.
- 2117 Barnanpassad åldersbedömning för ensamkommande flyktingbarn.

Yttranden

- 293 Utkast till Europarådskonvention om brott mot kulturell egendom.
- 294 Europarådets budget och prioriteringar för tvåårsperioden 2018–2019.
- 295 Utkast till protokoll om ändring av tilläggsprotokollet till konventionen om överföring av dömda personer (ETS nr 167).
- 296 Utkast till protokoll om ändring av konventionen om skydd för enskilda personer avseende hantering av personuppgifter (ETS nr 108) och dess förklarande rapport.

BILAGA 3

Gästtalare under sessionerna

Ioannis Kasoulides, Cyperns utrikesminister, 23 januari 2017

Nicos Anastasiades, Cyperns president, 24 januari 2017

Johannes Hann, EU:s utvidgningskommissionär, 24 januari 2017

Thorbjörn Jagland, Europarådets generalsekreterare, 24 januari 2017

Klaus Werner Iohannis, Rumäniens president, 25 januari 2017

Ioannis Kasoulides, Cyperns utrikesminister, 24 april 2017

Philippe VI, Kung av Spanien, 26 april 2017

Duško Marković, Montenegros premiärminister, 27 juni 2017

Lubomír Zaorálek, Tjeckiens utrikesminister, 27 juni, 2017

Morgan Johansson, Sveriges justitie- och inrikesminister, 28 juni 2017

Georgios Kaminis, Athens borgmästare, 28 juni 2017

Nils Muižnieks, Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter,
28 juni 2017

Miloš Zeman, Tjeckiens president, 10 oktober 2017

Petro Porochenko, Ukrainas president, 10 november 2017